This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google books

https://books.google.com

Digitized by Google

J 3017 T 1061

BIBLIOTHECA RHACVSINA

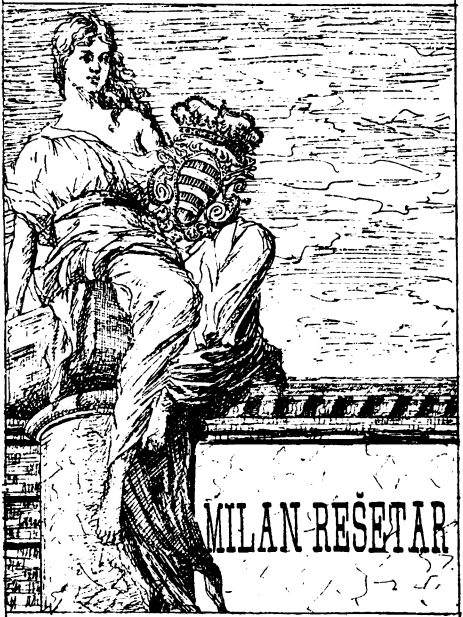
MILAN REŠETAR

Nr. 63 Sign. T. 17.

n - 517 83

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

NAUK KARSTJANSKI

U KRATKO ISTOMACEN, I SLOVINSKOGA JESIKA KARSTJANOM

SARCJANO PRIPORUCEN

A

SLAVNOGA GRADA,

I DARſCJAVE DUBROVACKE

DJEZZI

DUſCJAN, I POKLOGNEN

OD D. TOMA IVANNOVICH

POPA DUBROVCJANINA.

RAGUSA MDCCLXXXIV.
Nella Stamperia Privilegiata
DI CARLO ANTONIO OCCHI.

Digitized by Google

In doctrinis glorificate Dominum.

Isa. cap. 24.

Digitized by Google

DArſcjanſtvo neſumgnivo, i naſtojagne opchjeno vaſda raditi o koriſti iskargnom: meneje blagovoglno uveſalo, i potiſnulo datti na ſvjetlöſt ovi Nauk karſtjanski, blagovoglni Setioce, ne ſa uſrok, da ima potrebu ovega moga truda naſc jeſik slovinski, erbo tolizi vele vechje ſvjeſtnji, i krepoſtnji Trudnizi sloſciliſuga u doſta kgnigaa, i na mnogo raſlizjeh nacinaa; neggo ſamo, da od ſvega onega, ſctoſu oni tako krepoſtno napiſali, u ovemu kratku nauku skupjeno iſnaghjeſc ono, ſctoje potrebnito ſnatti, i koriſtno umjetti, molechite jur ſniſceno da primiſc ovi moj trud, i u neumjetnjeh ume zjelovito ſadiſc, a oſobito Diezee, koju dvakrat Iſſukarſt priporucj Petru govorechimu *Paſce agnos meos*, a pod ime Petra ſvjem Paſtirom duhovnjem, i oſtalijem ſtarjeſcinam, neka s' jednakiem iſgovara-

gnem buddeſe iſgovaràti ſve oño, ſcto-ſe s' jednakom vjerrom vjerruje; podla-gajuchiga u ſvemu najparvo priiſtinomu ſudu S. Mattére Zarkve, a pak prira-ſboritu raſamu tvomu, koga proſſim oproſtiva, i nadomjerna ondi, ghdje ja uredno raſdrobbitti, i vrjedno ſlo/citti njeſam dopro. Toli paka ſctogod u gne-mu laſnouhitno uskuſciaſc, ſve to bo-ſcioj ſlavi priloſci, erbo ceſtjekrat slu-ſciſe G. Bogh s' kojom ſtvari ſlabbom, zjech da pridobie jacju, ſa da to ve-chje ſjatti budde gnegova Mudroſt, i ſnagne; i u tvomu dobrodjellovagnu od mene ſpomenutſe doſtoj

Na 6. Marcja 1784.

Pripodniſcenoga Slugbe
Toma Ivannovich Popa Dubrovackoga

DIO

Digitized by Google

Oyi Dio uſdarſci stvari obicne ucitſe na pamet, koje kadsu naucene, tadimse pridruſcjuje tomacegne.

Snamegne ✠ Krifcja.

U ime Oza, i Sina, i Duha Svetoga. Amen.

Molitva Issukarstova.

OCce naſc, koi jeſi na nebbeſiem: ſvetiloſe ime tvoje: prighi kragljeſtvo tvoje: buddi voglja tvoja kako na nebbu, i na ſemgli. Kruh naſc ſvakdagni dajnam danas, i odpuſti nami dughe naſce; kako i mi odpuſctujemo duſcnikom naſcjem; i neuvedi nas u napaſt; nu oslobodi nas oda ſla. Amen.

Poſdrav Andioski.

SDrava Mario, milloſti punna, Gospodin s'tobom, blagoslovjena ti meghju ſcenami, i blagoslovjen plod utrobe tvoje Jeſus.

Digitized by Google

Molitva Zarkovna pridruſcena poſdravu.

Sveta Mario Majko boſcia moli ſa nas greſcnike ſad, i na cjàs ſmarti naſce. Amen.

Vjerrovagne Apostolsko.

VJerrujem u Bogga Oza ſvemoguchjega ſtvoriteglja nebba, i ſemglje. I u Iſſukarſta Sina gnegova jedinoga Goſpodina naſcega. Koi bji ſacet po Duhu Svetomu: porodjen od Marie Djevize. Muccen pod Ponziom Pilatom, propet, umro, i pokopan. Side nad pako: trechi dan uskarſtnu od martvjeh. Uſide na nebeſa, ſjedi obdeſnu Bogga Oza ſvemoguchjega. Od tud ima dochi ſuditi ſcivè, i martve. Vjerrujem u duha Svetoga. Svetu Zarkvu Katolicjansku: Svetjeh opchjegne. Odpuſctegne grjehaa. Putti uskarſtnuchje. Scivot vjecni. Amen.

Otajſtva poglavita Vjerre Karstianske.

1. Jedinſtvo, i Trojſtvo boſcie. 2. Uputtjegne, i ſmart naſcega ſpaſſiteglja.

3.

Digitized by Google

5. Daje Bogh, koi dava dobrjem Raj, a ſljem pako u vjeke.

Deset ſapovjedi boſcie.

1. Jaſam Goſpodin Bogh tvoj: Nechjeſc imatti drugoga Bogga iſvam mene. 2. Ne uſmi iſpraſno ime boſcie. 3. Spomeniſe ſvetkovati dan ſvetchjani. 4. Cjaſti Oza, i Matter. 5. Ne ubi. 6. Ne ſagrjeſci bludno. 7. Ne ukradi. 8. Ne rezi himbeno ſvjedocjanſtvo. 9. Ne poſcjudi tughje ſcene. 10. Ne poſcjudi tughje ſtvari.

Pet ſapovjedi Zarkovne.

1. Cjutti miſſu ſvaku nedjeglju, i oſtale ſvetze ſapovjedne, i poſvetitih na nacin nedjeglje. 2. Poſtiti koriſmu, i oſtale poſte ſapovjedne, i nejeſtiti meſa u petak, ni ſubottu. 3. Iſpovidjetſe jednom ſa najmagne na godiſcte, i priceſtitſe ſa najmagne o Uskarſegnu. 4. Nepirovati u vremena ſabragnena. 5. Platiti Zarkvi deſetinu.

Sedam Svetotajstva.

1. Karſctegne. 2. Kriſmagne. 3. Pri-

Digitized by Google

ceſtjegne: 4. Iſpovjeſt: 5. Uglje ſveto: 6. Red ſveti. 7. ſcenidba.

Pet stvari potrebnite ſa ispovjesti:

1. Promisliti grjehe. 2. Pokajatſe od grjehaa. 3. Odluciti temeglito vechjeſe nepovrachjati na grjehe. 4. Iſpovidjetſe zjelovito od ſvjeh ſmartnjeh grjehaa. 5. Iſvarſcitti pokorru naredjenu na pokornom iſpovjeſti.

Tri stvari ſa vrjedna pricestjegna.

1. Poſtiti od ponochja do dobba priceſtjegna. 2. Bitti u milloſti boſciom. 3. Raſmiſcgljati, koga imaſc blagovatti u ſvetomu priceſtjegnu.

Cetiri stvari potrebne ſa sahragnegna:

1. Vjerra. 2. Uffagne. 3. Gljubav boſcia (*olli dragost*). 4. Dobra djella.

Cetiri kreposti poglavitne.

1. Raſborſtvo. 2. Pravednoſt. 3. Uſdarſcjagne. 4. Jakoſt.

Tri svjettovagna Evanghjelska:

1. Uboſctvo dobrovoglno. 2. Ciſtochja puttena blagovoglna, i vjecna. 3. Posluh u ſvakom ſtvari, koja nije grjeh.

Tri

Digitized by Google

Tri varste dobra djellovagna.

1. Post, *po komuse rasumje svako tjela muccegne,*

2. Milloſtigna, *po kojomse rasumje svako millosardje.*

3. Molitva, *po kojomse rasumje svako boggogljubno djello.*

Cetiri najpokonja.

1. Smart, *od koje nije iscta garsie.*

2. Sud, *od koga nije iscta strascnie.*

3. Pako, *od koga nije iscta tescje.*

4. Raj, *od koga nije iscta boglje, scelsie, ni vesselie.*

Sedam darâ Duha Svetoga.

1. Mudroſt, *koja uporavglja djellovati na cjast hosciu.*

2. Rasum, *koi dava sujetlost na spoznagne otajstvaa S. Vjerre.*

3. Svjett, *koi kasce, sctose ima odabirati u trudnu poslu pri sumgni.*

4. Jakoſt, *kojanas slobodi suproch prezivnosti na ispunost voglje boscie.*

5. Umjenſtvo, *kojenas uci vrjedno sluscitse stvoregnem, i tiem Boggu ugoditi.*

6.

6. Milloſtivoſt, *kojanas uporavglja cjaſtiti, i gljubiti Bogga, a ſtarie, i svakoga iskargnega millovati.*

7. Strah boſcji, *koi odvarchje od grjeha, i potice na dobra djella.*

Sedam djelâ millosardja duhovna.

1. Svjettovati ſumgnive. 2. Uciti neumjetne. 3. Opomenivati greſcnike. 4. Tjeſciti uzvigljene. 5. Praſctati uvrjede. 6. Podnoſiti uſtarpjeno uſſione. 7. Moliti Bogga ſa ſcive, i ſa martve.

Sedam djelâ millosardja telesna.

1. Napitati lacne. 2. Napoiti ſcedne. 3. Odjeſtiti golle. 4. Privrjeſciti putnike. 5. Pohoditi nemochnike. 8. Pohoditi tamnicjare. 7. Pokopati marze.

Scest nacina tarpjegna karstjanskoga.

1. Suprotive dobrovoglno podnoſiti. 2. Oſvette ne iskatti. 3. Na protivnika ne marſietti. 4. Protivnika millovati. 5. Protivniku dobro ciniti. 6. ſa gnegovo ſpaſſegne Bogga moliti.

Sedam griehâ smartnjeh.

1. Oholaſt *protivna Podniſcenstvu.*

2.

2. Lakomoſt *protivna* *Darovitnosti*.
3. Bludnoſt *Cistochi*.
4. Raſargba *Ustarpjenstvu*.
5. Proſcdarloſt *Trjeſnosti*.
6. Nenavidnoſt *Brattugljubstvu*.
7. Ljenoſt duhovna *Pomgni*.

Scest grjehâ suprotch Duhu Svetomu.

1. Ne ufagne ſahragnegna. 2. Priuſimagne ſahragnegna beſ doſtojanſtvaa. 3. Protivjegne iſtini poſnanoj. 4. Nenavidnoſt milloſti iskargne. 5. Otvardnuchje u grjeſim. 6. Nepokajagne najpokogne.

Cetar grjeha, koja vappu osvetu prid Boggom.

1. Uboiſtvo povogino. 2. Grjeh puteni protiva naravi. 3. Potiſnuchje ſiromasjeh. 4. Neplachjagne plate ſadobjene.

Devet tughjeh grjehâ.

1. Drughjeh na ſlo ſvjettovati, illi uciti. 2. Drughjem ſlochje ſapovjedati, illih na gne ſillovati. 3. Priſtati hortize na grjeh drugoga. 4. Podſciſcjati,

i ſlo-

Digitized by Google

i ſlobodivati na grjeh drughe. 5. Drughjeh ſlo hvaliti. 6. Tughje ſlo tajati; kadje duſcnoſt opovidjetga. 7. Tughje ſlo pripuſctavati, kadje darſcjanſtvo ſaprjecitga, i ſabraniti. 8. Primati na konak ſlocinze, i imatti ſcgnima ruku, alli uſimatti dlo dobra krivo dobjena. 9. Tughje ſlo ſagovarati, i od doſtojne pedepſe branitga.

Pet chjutchjenja telesna.

1. Vidjegne. 2. Cjuvegne. 3. Okuſcjagne. 4. Obognagne. 5. Tizagne.

Molitva kad ſvonu ſdrave Marie.

Audio Goſpodinov navjeſtj Marji, i ſace po Duhu Svetomu. *Sdrava Mario &c. Sveta Mario &c.*

Evvo Sluſcbeniza Goſpodinova, buddi meni po rjeci tvojom. *Sdrava Mario &c. Sveta Mario &c.*

Rjec uciniſe putt i pribivà u nas: *Sdrava Mario &c. Sveta Mario &c.*

Molitva po pricestjegnu.

DUſcjo Iſſukarſtova poſvetime,
Tjelo Iſſukarſtovo ſahranime;

Kar-

Karvi Iſſukarſtova napoime,
Vodo bokka Iſſukarſtova occiſtime;
Sarze Iſſukarſtovo rannime,
Dragoſti Iſſukarſtova priobraſime,
Mukko Iſſukarſtova pokrjepime,
O dobri Jeſuſſe usliſcime,
I ne dopuſti, daſe ozjepim od tebe,
Od nepriateglja ſlobnoga branime,
Na cjas ſmarti moje ſivnime,
I ſtavime uſate, da s' Andjelim tvojem
slavimte po ſve vjeke. Amen.

Djello Vjerre.

GOſpodine Boſce moj, ja vjerrujem temegliito, daſi ti jedini Bogh u tri Sobſtva boſcjanſtvena Otaz i Sin, i Duh ſveti: da Sin ucinioſe Cjovjek, umro na kriſcju ſa nafce ſpaſſegne. Dachjeſe datti dobrjem Raj a ſljem pako u vjeke. Vjerrujem ioſcter ſveſcto vjerruje, i ucinas S. Matti Zarkva, erbo ti koiſi najvechja iſtina, i nemoſceſc privariti, ni bitti privaren ſveſi to gnoj

obja-

objavio, i odlucjujem u ovom vjerri, i ſcivjeti, i umrjeti.

Djello Ufagna.

GOſpodine Boſce moj, ja ufam ſta- novito, dachjeſcmi datti proſtte- gne ſvjeh mojeh griehaa, tvoju milloſt, i slavu vjecnu po doſtojanſtvu Iſſukar- ſta Sina tvoga, erboſi ti privjeran, pri- milloſardan, i ſvemoguch tako obiechjo, ako ja uſbudem dobro djellovati, a ja odlucjujem s' tvojom ſvetom pomochi, dachju dobro djellovati.

Djello Gljubavi.

GOſpodine Boſce moj, erboſi ti do- brota neiſmjerna, i pridoſtojan ſve gljubavi radi ſvjeh iſvarſnoſti tvo- jeh; jate gljubim ſa ſviem ſarzem, ſa ſvom duſcjom varhu ſvjeh ſtvari. I ſa gljubav tvoju gljubim moga iſkar- gnega kako mene iſtoga, i odlucjujem obsluſciti ſve tvoje ſapovjedi.

Djel-

Digitized by Google

Djello Pokajagna.

GOſpodine Boſce moj, erbo grjeſce chi iſgubioſam Raj, i dobio pako; a najvechje erſam uvrjedio dobrotu tvoju neiſmjernu, i priiſvarnu kajemſe, i bolim od ſvjeh mojeh grjehaa, marſim na gne is ſvega ſarza, i odlucjujem unaprjeda s' tvojom ſvetom pomochi prie umrjeti, neggote ighda uvrjediti, i cjuvatſe od prigodaa greſcnjeh.

Molitva po djellima.

SVemoguchi vjekoviti Boſce dajnam Vjerre, Ufagna, Gljubavi, i Pokajagna uſmoſcegne, i da ſasluſcimo dohititi ſcto obechjavaſc, cininam gljubiti ſcto ſapovjedaſc po Iſſukarſtu Goſpodinu naſcemu. Amen.

Iſpovjed opchjena.

ISpovjedamſe Boggu ſvemoguchjemu: Blaſcenoj Marji vaſda Djevizi. Blaſce-

ſcenomu Mihajlu Arhandjelu. Blaſcenomu Ivannu Karſtiteglju. Svetjem Apoſtolom Petru, i Pavlu. Svjem ſvetzim, i tebi Occe, erſam ſagrjeſcio ſaviſce ſmiſcgljegnem, s' govoregnem, s' Djellovagnem. Moj grjeh. Moj grjeh. Moj priveliki grjeh. Sato molim Blaſcenu Mariu vaſda Djevizu. Blaſcenoga Mihajla Arhandjela. Blaſcenoga Ivanna Karſtiteglja. Svete Apoſtole Petra, i Pavla, Sve Svetze, i tebe Occe moliti ſa mene prid Goſpodinom naſciem.

Svarha Parvoga Djella.

DRU-

DRUGHI DIO
NAUKA KARSTJANSKOGA

Raſdjegljen u deset Tomacegna.

TOMACEGNE PARVO

O' Otajſtvima poglavitjem.

Jesili ti Karstjanin? Jeſam po millosti boſciom.

Scto hochje rjeti Karstjanin? Oni koi ſpovjeda Vjerru, i ſakon Iſſukarſtov: a tojeſt kako u ſarzu vjerruje, tako u nadvorgnemu kaſce.

Po cemuse poſna Karstjanin u nadvorgnemu? Po ſnamegnu S. Kriſcja, i po dobru ſcivgljegnu Karſtjanskomu, ko na priliku ceſto iſpovjedatſe, i priceſtivati, hoditi u zarkve, na miſſe, na molitve opchjene, i oſtala darſcjanſtva obsluſcivati na occigled drughjeh.

U cemuse uſdarſci vjerra, i ſakon Is-

 su-

sukarstov? U dva Otajstva poglavita; kojasu satvorena usnamegnu S. Kriscja; tojest Jedinstvo, i Trojstvo boscie; Uputtjegne, i Smart nascega spassiteglja: i daje Bogh, koi dava dobrjem Raj, a sljem Pako u vjeke.

Sto hochje rjeti ona rjec Jedinstvo? Daje jedan Bogh.

Od kogaje posto ovi Bogh? Od nikoga negoje bio sam od sebe od vjeka, i biva u vjeke.

Imali Bogh tjelo? Nejma, erboje on u sebi Duh vjecni svega dobra, i svjeh isvarsnosti pripun; a svemoguchstvom svoiem stvoritegl Nebba, i semglje, i svega inoga vidivoga, i nevidivoga, koi sam usdarsci sve, i vlada svoiem providjenstvom neismjerniem.

Mosceli bitti ko vechi, alli jednak Boggu? Ne, erboje Bogh u sebi istomu najnejsmjernjega, i najvarhovitiega bichja, vjek nedohitan od iciega rasuma stvorena, neggo od gnegova samoga.

Mosceli bitti kojagod neisvarstnost u G.

Bog-

Boggu? Niedńa, erboje Bogh po ſvomu bichju, i naravi pun ſvega, i ſamoga dobra, a vjek nepodoban ikakva ſla; u jednu rjec, iſta iſvarſtnoſt.

Da ſaſeto posciglje trescgne, kughe, glad, i ostale suprotive? ſa dobro; erbonas po gnima oſjepiva od ovega himbenoga ſvieta, opomignenas od grjehâ, cini, daſe moſcemo oduſcivati boſcioj pravdi, i ſaſluſcivati dobra vjecna.

Da kadih posciglje ſa pedepsu, s' koga uſroka to cini? S' uſtoka ſvoje pravednoſti neiſmjerne, i pravde, radi koje pedepſce i oſſudjenike u Paklu; erbo ſveſcto Bogh cini, ſve to cini ſa uſrok dobra, a niſcta ſa uſrok ſla.

Ghdjese Bogh nahodi? Na Nebbu, na ſemgli, i na ſvakom mjeſtu, ſve ſna, viddi, cjuje, i pametuje, i nemoſceſe viddjeti od nas dokleſmo na ſvjetu.

Scto hochje rjeti Trojstvo? Da u ovemu jedinomu Boggu jeſu tri ſobſtva boſcjanſtvena, kojſe ſovu Otaz, Sin, i Duh Sveti.

Digitized by Google

Jelli Otaz Bogh, Sin Bogh, Duh Sveti Bogh? Jeſt.

Da ſascto njesu tri Bogga? Erbo ſva tri imadu jedno iſto bichje i narav, boſcjanſtvenu, jednako moguiſtvo, ſnagne, dobrotu, i ſve oſtale vlaſctitoſti nepribrojne, i ureſe.

ſasctosu samo tri sohstva? Erbo Otaz neishodi od ikoga. Sin rodjenje od Oza, i vaſdaſe iſvarſtno raghja. Duh Sveti iſhodi od Oza, i Sina.

Jelli Otaz prie, neggo Sin, i Duh Sveti? Nije, neggoſu ſva tri jednako od vjeka, tojeſt beſ pocetka, i beſ ſvarhe.

Scto hochje rjeti Uputtjegne? Da ſam Sin boſcji ucinitoſe cjovjek, i ſajedno Bogh oſto.

Scto hochje rjeti smart nascega ſpassiteglja? Daje umro na kriſcju ſa naſce ſpaſſegne.

Kakoje mogo umrieti, kadje bio Bogh? Nije umro ko Bogh, neggo ſamo ko cjovjek.

Kakose tomaci ova rjec: ſa nasce spas-

se-

ſegne ? Da s' doſtojanſtvima ſvoga ſcivota i ſmarti podpunno, i prikomjerno ſaplatioje Iſſukarſt ſa naſce grjehe, iskupioje nas iſ ſuſcjanſtva Djavla pakljenoga, i povratio k' boſciemu poſinovgljegnu, ter ucinio nas naſljednike Raja nebeskoga, a s' ſvojem iſgledom i naukom ukaſonamje nacin, kakochjemoga ſtechi.

Jesmoli mi mogli tako podpunno ſaplatiti ſa naſce grjehe ? Njeſmo, erbo kako radi neiſmjernoſti boſciega velicjanſtva ſvaki grjeh neiſreceno raſte, i na gneki nacin uſdarſci ſlochju neiſmjernu, tako radi naſce malahnochje, potamnjegna, i nifctarſtva ſva naſcja ſaſluſcegna skratchivajuſe, tamnu, i uniſctuju, s' tega raſloga nebi mogli ni ſva ſtvoregna ſaplatiti ſa jedan ſam grjeh.

Kojeje ime vlasctito Sina Boſciega ucjovjecena ? Jeſus, illi *Issus*; i tomaciſe ovo ime Spaſſitegl, erje priſcjo na ſpaſſegne ſvjeta.

Digitized by Google

Kojeje gnegovo prisime? Karst, illi *Hrist, (latino Christus)* i snamenuje ovo prisime sjedignegne Dusce, i Tjela s'boscianstvom u gnegovu samomu sobstvu.

S'tessase Spassitegl od mnosjeh imenuje Issukarst? Od imena Issus, i prisimena Karst sklopilase ta rjec, koja sama i jedno, i drugo isgovara.

Kakosu satvorena u snamegnu S. Krisja pridrecenà otajstvà? Parva rjec *u ime* snamenuje Jedinstvo, erse jedno ime isgovara, a ostale snamenuju Trojstvo. *snamegne* paka, kojese s'desnom rukom cini s'cela pod parsi, s'ljeve na desnu, napomigne oni krise, o komue Issukarst podnio mukku, i umro.

Kakose u snamegnu S. Krisja kasce, daje Bogh sudaz, koi dava dobrjem Raj, u sljem Pako? Poklise po temu snamegnu napomignu spassitegljeva saslusce-gna, kascese, daihje on namjenio na isbavjegne grescnikaa is vjecnjeh mukkaa, i na uvedegne oprawdanikaa u kraglje-stvo nebesko.

Ko-

Digitized by Google

Kote stvorio? Bogh, dagà poſnam, u gnega ufam, grieha gljubim, i sluſcim na ovemu ſvjetu; a pak daga uſcivam po ſve vjeke vjekaz.

Moſcelise svako ſeglјade sahraniti? Moſce, akoſe budde cjuvati od ſmartnoga grieha, i Bogga sluſciti, kakoje darſcjan.

TOMACEGNE DRUGO.

O ſtvarima potrebnitjem ſa ſahranjegnega; tojeſt o Vjerri.

Sctoje Vjerra? Jeſt krepoſt boggoslovna, i varhnaravna, koja prighiba gljudski raſum, da darſci ſa iſtinita ſva otajſtva, koja uci, i vjerruje S. Matei Zarkva radi priiſtinoga, i primudroga gne objaviteglja Bogga, koije ſva gnoj objavio, i jedinoj oblaſt daddè tomacitih, i naredivati, na koiſe nacin imadu vjerrovati.

Kakosmo darſtjani vjerrovati ſvu Otajſtva S. Vjerre? Temeglittie, neggo dabiſmoih s'occima gledali, i s'rukom tiezali, erbo oko, i ruka moguſe privaritti, a Zarkva od Bogga naucena nikada.

Po cemuse poſna, da Vjerra Karstjanſka jest prava boſcia Vjerra? Pos gne objaviteglju Boggu, koije gne nauk poſvjedocio s'mnoſjem cjudeſima, koja priliku s'uſkarſtnivagnem martvjeh, s'oſdravglivagnem nemochi, s'otjeragnem duhovaa neciſtjeh, s'raſplodjegnem gne nauka beſ ikakve oblaſti ſvjetovne, s'jakoſtim Mucenikaa, s'iſpugnegnem prorocjanſtvaa, i s'mnoſjem injem biglješima, koje nejma druga vjerra, i ſakon.

Kakose grjesci suproch vjerri? Nevjerujuchi s'jednakom temeglitoſti ſva otajſtva, i ſve nauke Vierre ſvete, illi ſumnechi o gnihovom iſtinitoſti.

Bili grjescio, kobise priprodavo samo nadvorgnemu, da nije karstjanin? bih ſmartno.

Da

Da dabise samo pripokrivo, ko da nije karstjanin? Nebi grjeſcio, kad s' tiem pripokrivagnem nebi ſmeto cjaſti boſciom, ni duhovnom koriſti iſkargnega, i kadſe nebi radi tega pripokrivagna sluſcio s' bigljeſima ſabragnenjem.

Kojsu to bigljeſi ſabragneni? ſvi oni kojſu odreghjeni na ſvjedocjanſtvo inieh ſakonaa, ko na priliku noſitti imena ſamovlaſcitta tieh ſakonaa, hoditti u nevjernicke Zarkve, na gnihove molitve, hvaliti gnihove ſakone, obsluſcivati gnihove ſvetkovine, poſte, i oſtala slicna ovjem.

Da kobi bio upitan varhu vjerve, i ſakona, od onega, koibi imo oblast pitatga, ko na priliku od ſapovjednika, illi svojeh poslanikaa radi tega upitagna, bili bio darſcian opovidjetse? Bih pod grjeh ſmartni.

O UFAGNU.

Sctoje Ufagne? Jeſt krepoſt boggoslovna, i varhnaravna, s'kojomſe nadamo vjecnomu dobru nebeskomu na raſlogh bo-

boſcie pomochi, i naſcjeh dobrjeh djelaa radi obechjagna ſvemoguchjega, primilloſardnoga, i privjernoga Bogga.

Scto josc ufamo od G. Bogga? Proſctegne ſvjeh grjehaa, i ſvako ino dobro, koje ima bitti na pomoch duſce, i tjela.

Kako to ufamo? Krepko, ſtanovito, i beſ ikakve ſumgne, iſctom ſamo da uſbudemo iſvarſciti, ſve ſctonam nareghjuje Zarkva ſveta vjerrovatti, i djellovatti zjech tega ufagna varhnaravnoga.

Dajmi nacin, kakochju temegliti tarze u ufagnu boſcienu? Priceſto raſmiſcgljaj neiſmjernoſt plate nebeske, i uſcivagne boſcie, ſctoje najvechje dobro, a pak k' temu ſvemoguchſtuo, i milloſardje gnegovo ſpravno ſa pomoch nas na ſtecegne tega dobra vjekovitoga, ſamo daſe buddeſc k' gnemu utjezati s' naſcjem molbam.

Kakose grjesci suproch ufagnu? Parvo kadbiſe ko uſdo u koju drughu ſtvar vechje, illi jednako kako u Bogga. *Drugo*, kadbi ko darſcio u ſvojom pameti, damu Bogh, illi nemoſce, illi ne-

nechje proſtiti griehe. *Treehje* kad ko nebi hajo s' ſvoje ſtrane oſtaviti grjeh, negoſe uſdo u ſamoga Bogga, dachjega osloboditi. *Cetvarto*. Kobiſe uſdo u ſtvari neſvete illi vechje, illi jednako, ko u ſtvari ſvete.

O GLJUBAVI BOſCIOM, ILLI DRAGOSTI,

Sctoje gljubav boſcia? Jeſt krepoſt boggoslovna, i varhnaravna, s' kojom gliubimo Bogga varhu ſvjeh ſtvari, a iskargnega ko ſame ſebe radi Bogga.

U cemuse uſdarſci ta gliubav boſcia? U onemu ganutchju naſcega hochjenſtva prema Boggu, ko iſtinomu dobru, illiga ſcjudechi, illiſe radujucchi o gnemu, illiſe naslaghivajuchi u gnemu, i ſcelechimu ona dobra, kojamu priſtoje.

Dajmi nacin kakochju spoſnati, da iſtinito, i pravedno gljubim G. Bogga? Akoga gljubiſc, erte ſtvorio, odkupio, brani, cjuva, u jednu rjec tvoj najvechi dobrocinaz, tvoja ſvarha, u uſcivagnu koga

ga uſdarſcise tvoja ſtrechja; *toſe ſove gliubav neiſvarstna ſasve daje prava, i istinita, erbose uſ Bogga gliubi svoje dobro vlasctito.* Ako paka gljubisc Bogga, erje on ſam u ſebbi najvarhovltia dobrota, i pridoſtojan radi ſvjeh iſvarſnoſtj gnegovjeh, daga ſvi gljubu, dobro hochjee, i poſctuju po ſve vjeke; *tose ſove gljubav iſvarstna, priateglska, i najboglia, erse scgnom gljubi Bogh, radi onega sctoje on sam u sebi.*

Kako moſcemo Kaſati u djellu tu gliubav boſciu? Ujerno obsluſcjujuchi ſapovjedi boſcie, i zarkovne, i oſtala darſcjanstva, a pak k' tomu ſve ſlo dobrovoglno tarpjechi radi Bogga, i dobro ſvako, iſctom daſe moſce, cinechi.

Scto hochje rjeti: varhu svjeh stvari? Vechje zieniti Bogga, neggo ſua ſtvoregna i bitti odlucjan prie odrechſe ſvakoga dobra, neggoſe s' grjehom boſcioj vogli protiviti.

Kakose grjesci suproch gljubavi boſciom? Kadſe gljubi koja druga ſtvar

illi

illi vechje neggo Bogh ; Allise ta ista stvar negljubi poradi Bogga.

Scto hochje rjeti: gljubiti iskargnega, ko sama sebe ? Cinjtmu ono, sctobismo scjudjeli s' rasloscitiem nacinom, da drughj cine nami ; i Necinitmu, sctobismo s' rasloscitiem nacinom scjudjeli, da drughi ne cine nami.

Jelli dosta gljubiti u sarzu iskargnega ? Nije, neggoje trieba tu gljubav kasat u djellu ; ko na priliku javgljatse, govoriti u prigodi, pomoch u potrebi, sa gnega Bogga moliti, i u svemu occitovati onu gljubau opchjenu, koju Kasce drugh drughu na rasiogh varste cegliadetta.

Koje nasce iskargni ? svak opchjeno, ko nije offudjen u pako.

O DOBRJEM DJELLIMA.

Sctoje dobro djello ? Jest miscgljegne, govoregne, i djellovagne cjastno, i dopuscteno, ter ucigneno poradi Boggz po slobodnu nascemu isabragnu.

Sctose sove dobro djello scivo ? Ono kojeje ucigneno bes grieha smartnoga, na

du-

Digitized by Google

dusci ; i saslusćjuje slavu vjecnu.

Sctose sove dobro djello martvo? Ono kojeje ucignemo s' smartniem grjehom na Dusci, i saslusćjuje samo dobra vremenita, i uputchjuje na gneki nacin sarze k' pokajagnu, i s' tega sveghje koristno ciniti dobra djella, doksmo nasvjetu.

Sctose sove dobro djello umartvjeno? Ono kojeje bilo ucigneno bes grjeha smartnoga na dusci, a pak ostaloje umoreno pogrjehu smartnomu poslie ucignenu.

Kojaje raslikost meghju dobrjem djellima martvjem, i umartvjenjem? Djella umartvjena stjeccju opeta dostojanstva od prie dobita, kad budde proscten grjeh, a martva nemoguih ighda stechi.

Po kojem krepostima imamose vladati u nascemu djellovagnu? S' ovjem cetverim *S' Rasborstvom*, erbo uporavglja rasum, da djelluje, kakose pristoi mjestu, celjadettu, i vremenu. *S' Pravednosti*, erbo prighiba hochjenstvo davati sdraga sarza svakomu svoje. *S' Usdarscjagnem*, erbo prighiba nascju voglju,

da

da ne ifcte nàſlade ſabragnene, i ſaviſcgne. *S' Jakosti*, erbo temegli cjovjeku duh, da ſe ne ſtraſci poghibe, ni ſmarti, ghdjeje iſpuniti vogliu boſciu, i iſvarſciti ſvoja darſcianſtva.

TOMACEGNE TRECHJE.

O VJERROVAGNU.

Sctoje Vjerrovagne? Skup poglavitjeh iſtinaa karſtjanskjeh.

I. CKGLIAN.

Vjerrujem u Bogga Oza ſvemoguchjega ſtvoriteglja Nebba, i ſemglie?

JElli sam Otaz stvorio Nebbo, i semglin? Ne, neggo ſva tri ſobſtva ujedno.

Da

Digitized by Google

Da ſasctose imenuje ſam Otez? Erbō Zarkva ſveta s' gnekiem vlaſctitovagnem dava moguchſtvo Ozu, ko parvomu pocetku. Mudroſt ſinu, ko onemu koije rodjen od Oza po Raſumu. Dobrotu Duhu ſvetomu, ko onemu, koi ishodi od Oza; i ſina po gljubavi, ſaſvę da i moguchſtvo i ſnagne, i mudroſt, i dobrota jeſu jednako opchjena ſve Troize, kakoimje opchjeno i bichje.

ſctose raſumje pod ime Nebba? Andjeli, koiſu ſtvoregna duhovna, i raſumniva, nebbeſa, i ſveſctoſe na gnima nahodi.

Jelli bio nadario G. Bogh svojom millosti sve te Andjele; kadihje stvaro? Jeſt.

Da jesulie svikolizi odarſcjali na sebi; i uhranili? Njeſu ſvi, erbo magni Dio gnih iſgubie s' grjehom oholaſti, u koliko poſciughjeliſu bitti nepodloſcini G. Boggu, i ta cjas ko duſi neciſti radi tega grjeha, i odmetnizi boſcji biliſu oſſudjeni, i umetnuti u ogagn vjecni, i ſovuſe diavli.

Ja-

Sasctose sovu Andjeli ta' stvoregna duhovna? Erbosu priceſto poslani od G. Bogga, dabi gljudima gnegove naredbe navjeſtili, pokli ta rjec *Andjeli* hochje rieti, Navjeſtnizi.

Davali G. Bogh svakomu celjadettu umarlomu jednoga od dobrjeh Andjelaa, sa svoga straſcjanina, i cjuvaoza? Dava.

Sascto? Sadabi laſcgne s' gnegovom cjuvgnom, i naſtojagnem uteko ſasjed de Djavla, ſvjeta, i putti, u kojem gneko magne, gneko vechje, nuſe ſvak nahodi.

Sctose rasumje pod ime semglie? Vasko lik okoliſc ſemaglki, i ſveſctoſe na gnemu nahodi, a poglavito Cjovjek, koije najljepſce podſuncjano ſtvoregne.

S' cessaje Cjovjek najliepsce stvoregne? Erbo ima Duſcju, radi koje ſoveſe prilicjan Boggu.

Sctoje ta Duscja? Bichje neteleſno, i neumarlo, ſtvoreno od Bogga ondi, i onada kadſe ſdruſci s' tjelom, ſada gnim vlada, i podobnoje ſtechi bla-

Digitized by Google

ſcenſtvo vjecho kroſ milloſt, i dobrà djella.

Kako cjovjek moſce kaſati u dusci svojom iſvarstnu priliku boſciu? Krepoſtno slaſcechiſe s moguchſtvima ſvoje Dusce.

Kojasu to moguchstva? Ova tri. *Pamet*, kojom priſtoi uſdarſcjati ſtvari poſnane, a oſobito ſvoja darſcjanſtva. *Raſum*, komu priſtoi poſnati ſlo, i dobro, i s'raſmiſcgljagnem iſtinu iskati. *Hochjenstvo*, komu priſtoi po ſvomu slobodnu iſabragnu obirati dobro, a marſjeti na ſlo, i od gnega bjeſciatti.

II. CKGLJAN.

I u Hſukarſta Sina gnegova jedinoga, Goſpodina naſcega.

S'cessaje Issukarst Sin boſcji jedini? Erje on ſam s'nedohitniem nacinom rodjen od iſtoga bichja boſcianſtvenoga.

Sascvose govori Gospodin nasc? Ernasje ſtvorio, i odkupio.

Jes-

Jesmoli rádi tega darſcjani vjernoga slu-ſciti, i goruchno gljubiti? Jeſmo, ter joſc ernam daddè oblaſt boſciem ſino-vom ucinitſe, i poſvoiti vjecno blaſcenſtvo kroſ Vjerru, i obsluſcegne gnego-vjeh ſapovjedi, i kroſ krepoſt zarkov-njeh ſvetotajſtvaa.

III. CKGLJAN.

Koi bi ſacet po Duhu Svetomu porodjen od Márie Djevize.

Kako bji ſacet? Po krepoſti Duha Svetoga u dobba, kad Maria Dje-viza odgovorj poſdravu andjoskomu buddi meni po rjeci tvojom.

Jelli djellovo sam Duh Sveti to ſacechje? Ne on ſam, neggo ſve priſveto Troj-ſtvo ſtvorj tjelo od priciſte karvi Ma-rie Djevize u gne iſtom utrobi, i u iſto dobba daddemu Duſcju.

ſasctoje dake imenovan sam Duh Sveti? Erbo ſacechje Sina Boſcjega jeſt djello privelike dobrote, i gljubavi.

Digitized by Google

Da jelli ostavio Nebbo Sin Boscji, kad side u utrobbu D. Marie, i ucinise cjovjek? Ne, neggoe samo od tad poceo bivati na semgli s' noviem nacinom, to jest ko Bogh, i Cjovjek viddiv, ghdje prie tega bivasce samo, ko Bogh ne viddiv.

Jelli B. Gospa ostala bitti vasda djeviza? Jest, i prie poroda, i u porodu, i po porodu.

IV. CKGLJAN.

Muccen pod Ponziom Pilatom, propet, umro, i pokopan.

JElli bio muccen samo ko cjovjek? Jest, to jest u Dusci, i u tjelu, a ko Bogh nemosce ikad chjuchjet ikakve mukke.

Kolikosumu bile tescke te mukke? Toliko, dasu u tegoti bile nadiscle sve mukke svjeh mucenikaa.

Koje bio ti Ponzio Pilato? Sudaz Jerusalema scidovske semglje najpoglavitiega

ga grada; koi ossudi nepravedno Issukarsta na smart krisca.

Kadje bio priminuo Issukarst na krisciu, jellimuse bilo raslucilo boscjanstveno Sobstvo od gnegova tjela? Nije, ni od dusce, ni od tjela, neggo samo u temu priminuchju bilase raslucila Dusca od tjela.

V. CKGLJAN.

Side nad pako, trechi dan uskarstnu od martvjeh.

Kadmu bji tjelo martvo u grobu; ghdie tad bio s' duscjom? U Limbu Svetjeh Otaza.

Kakvoje bilo to mjesto? Tamno, ghdje suga cekale dusce svjeh pravednikaa, koisu bili priminuli od pocetka svjeta, do smarti Hsukarstove, nisceta duscni boscjom pravdi.

Da sasctoje bio siscjo nad pako? Da isvede odonlek one dusce pravedne, i

Digitized by Google

podaim slavu vjecnu ; i od tada osta prasno to mjesto.

Kadje uskarsmuo ? Na osvjet nedjeglje, a to jest trechi dan isa smarti oscivjeloje ono isto tjelo gnegovo sa svom karvi, kojuje bio prolio sa nas do najmagne kapglje, i sadruscilose opeta s' Duscjom.

VI. CKGLJAN.

Usside na nebesa sjedi ob desnu Bogga Oza svemoguchjega.

Kadje usiscjo na Nebesa ? Na Spassov dan, koi dohodi na kon trideshti i devet dana isa uskarsnuchja.

Ghdjeje bivo u te dane ? Cestose namjero s' Ucenizima svojem, i ucioihje.

Jelliga ko usnio na Nebesa ? Nije, neggo po svojom vlasctitom kreposti tu usside s' duscjom, i s' tjelom, ghdje odvjeka bivasce s' boscjanstvom.

Scto hochje rjeti - sjedi ob desnu Bogga Oza ? Da Issukarst kragljuje s' pored Ozem, i Duhom Svetiem.

VII.

Digitized by Google

Od tud ima dochi ſuditi ſcive i martve.

Koje ti Sudaz? Iſſukarſt: *Kolikochje puta ciniti ſud?* Dva: *Parvi* bitchje ſvakomu celiadettu onada, kad primine, i toſe ſove ſud oſobni... *Drughi* bitchje na ſvarhu ſvjeta ſvjem ſajedno, i toſe ſove ſud inokupni.

Sctochje bitti na parvomu ſudu oſobnomu? Imajuſe potanko raſgledatti od vjecnoga Sudza, i pravedno ſuditi ſva miſcgljegna, govoregna, djellovagna, i propuſctavagna ſvacigova, i datſe prilicna ſvakomu plata, to Jeſt dobrjem Rajska, a ſljem pedepſa pakljena.

Sctochje bitti na drugomu ſudu inokupnomu? Iſtichje Sudaz ſuditi, iſtiſe raſlogh iskatti od ſvakoga ponapoſe, iſta plata datſe ſvakomu, nu ſve to bitchje na occigled ſvjeh i dobrjeh, i ſljeh, i tadchje vjecni Sudaz ſvoje providjenſtvo,

Digitized by Google

i ſvoje vjerne ſlughe opravdati prid ſvjem i narodima, i jeſizima.

Kosu ſtivi? Oni, koiſu u millosti boſciom; a toje ſcivot duſce naſce.

Kosu martvi? Oni, koiſu u grjehu ſmartnomu; a toje ſmart duſce naſce?

VIII. CKGLJAN.

Vjerrujem u Duha Svetoga.

Kojomse prilizi ukaſo Duh Sveti nad Apostolom na Duhove? U prilizi oghgnenjeh jeſikaa.

Saſcto? ſadabi raſgorio gnihova ſarza s' gljubavi boſciom, i doim beſsjedegne primoguchje radi raſglaſcegna Vjerre, i ſakona Iſſukarſtova.

IX. CKGLJAN.

Svetu Zarkvu Katolicjansku, Svetjeh opchjegne.

Stoje Zarkva Katolicjanska? Skup pravovjernjeh Karſtjana pod posluhom Sve-

Digitized by Google

Svetoga Oza Pape Rimskoga.

Sasctose sove Svet Oraz Papa? Erbo ima red sveti, i oblast svetu nad skupshtinom Hsukarstovjeh sljedilaza, kakoo noti gnegov opchjeni, i samovarhovni namjestnik na semgli mjesste S. Petra najparvoga namjestnika Jesussova.

Sasctose sove Sveta ova Zarkva Katolicjanska? Erbo ima vjerru, sakon, svetotajstva sveta, nadasve Issukarsta, is koga sva svetigna isvire, i svu zarkvu posvetchiva.

Scto hochje rjeti - Katolicjanska? Daje opchjena, erje po svemu svjetu rassadjena.

Scto hochje rjeti - opchjegne Svetjeh? Da svaki pravovjerni Karstjanin jest udionik dobrjeh djelaa, koja cine pravedni po svom opchjegnom Zarkvi.

Jesuli gresenizi udionizi tjeh dobrjeh djelaa? Jesu, erih pomagaju, dase s' sarzom pokaju, i povrate k' Boggu.

Da onji, koisu rassluceni s' isopchjenstvom (scomunica) *sljedeli bitti u tom opchini* sve-

svetjeh? Ne u ſvemu, erbo njeſu udionizi miſſaa, ni oſtaljeh molitava opchjenjeh, koje pravovjerni çine na ime Zarkve Svete, ni Svetotajſtvaa Zarkovnjeh; neggo ſamo oſſobitjeh molitava, i dobrjeh djelaa, koja cine pravovjerni na ime ſvoje.

X. CKGLJAN.

Odpuſctegne grjehaa.

Radi cessa Zarkva Sveta odpusctava grjehe? Radi oblasti gnoj podjegljene od Iſſukarſta Goſpodina.

Kroſ sctose slnſci s' tom oblasti? Kroſ ſvetotajſtva martvjeh, to jeſt Karſctegne, i pokornu iſpovjeſt.

Ko nebi mogo primiti ta Svetotajstva, jellimu nacina osloboditse od grjehaa? Jeſt, iſctom ſamo daih ſçjudi primiti, kajuchiſe s' bolleſti iſvarſtnom od ſvjeh ſmartnjeh grjehaa.

XI.

XI. CKGLJAN.

Putti uskarſnuchje.

Kakose ovo tomacci? Da na ſvarhu ſvjeta oſcivjechje ſvacigovo tjelo, ſadruſcichjeſe s' duſcjom.

Sascto? Zjech daſe da ſvjem teleſima gljudskjem iſta vjecna plata, illi pedepſa, kojuje duſcia ſadoſtojala.

Da oni kojsu umarli hromi, starri, alli malahni, hochjeli taki uskarsnuti ti dan? Nechje, neggo ſvi ſdravi, mladi, pravvi, i uſraſti take, kakoſu obicjajno teleſaa od trideſti i tri godiſcta.

XII. CKGLJAN.

Scto ovo hochje rjeti? Da po ſudu inokupnomu imaſe ſcivjeti s' duſcjom i s' tjelom ujedno, olli u Raju, olli u paklu u vjeke.

Sctoje u Rajn? Iſvarſtno, i vjecno blaſcenſtvo.

Uce-

Digitized by Google

U cemuse uſdarſci? U nedohitnomu vjecnomu uſcivagnu Bogga, u Boggu, i s' Boggom, gnega lize k' lizu videchi, i gljubechi.

Uſcivali svak jednako u Raju? Ne, neggo kako ko ſaſluſci.

Sctoje u Paklu? Vjecno nevidjegne liza boſciega (toje najvechja mukka) paka u unutargnemu ſvaki nemir, i muccegne duha, a u nadvorgnemu ogagn, i u gnemu ſve inê mukke, koje mogu tjelo moriti, na iſpugnegne boſcie pravde prottiva ſvjem tu oſſudjenjem.

Hochjeli kad imatti koje malahno pocivagne od svojeh mukkaa ti ossudjenizi? Nikada.

Da imajuli svi jednake mukke? Mukka nevidjegna boſciega, kojaje najgorkia, i najvechja, jednakoje opchjena ſvjeh; a oſtale mukke gnimſu poda ne na raſlogh tegote ſvojeh grjehaa.

Sa koliko grjehaa moſcese pochi u Pako? ſa jedan ſam ſmartni grjeh.

Da ghdje idu dusce onjeh, koj ujesu

bili

Digitized by Google

bili karsceni; a drugoga vlasetita grjeha nejmahu na sebi? U Limbo, u komuje tamnoſt, i tuga, i vjeku nechje vidjeti lize boſcie.

Scto hochje rjeti Amen? Tako bilo, tako buddi, tako da budde, olli Takoje.

TOMACEGNE CETVARTO

O Molitvi.

SCtoje Molitva? Jeſt proſcgna ſtvari priſtojnjeh u Bogga.

Kolikovarstnae Molitva? Dvovarſtna, jedna umna, a druga glaſna.

Sctoje Molitva umna? Uſpomena, i raſmiſcgljagne iſtinaa Karſtjanskjeh na proſvjetgljegne uma, i ſacechje ſvetjeh ganivagnaa, i krepoſtnjeh odlukaa.

Sctoje Molitva glasna? Ono molegne, kojeſe s' uſtima iſgovara, i trjebagaje ſdruſcivati s' pomgnom, s' podniſcen-

ſtvom,

Digitized by Google

ſtvom ; s' ufagnem ; s' goruchſtvom ; i s' napredovagnem .

Jelli potrebnito , dase molitva s' uſtima iſgovara ? Ne, erbo Bogh cjuje molbe naſcega ſarza beſ ikakva glaſa .

Da jelli darſcjanstvo s' ustimaſe Boggu moliti ? Jeſt s' vechje uſrokaa , ko na priliku daſe iſvarſci pokorra oſtavgljena na pokornom iſpovjeſti .

Saseto mallo negh sve molitve ſaglavglivause s' ovjem rjecima : po Issukarstu Gosp. nascemu ? Erbo molbe naſce oſtaju bitti uslifcene , i primjene na raſlogh ne skoncjanjeh ſasluſcegnaa Iſſukarſtovjeh i radi gnegova priporucegna , i ſtagna meghju Boggom i nami , bivſcije on naſcja glava , i priſtajenam ko cjovjek na ſvako dobro naſce , i moli ſa nas .

Kojaje molitva najboglja , i najiſvarstnia ? Occe naſc, erje ucignena od Iſſukarſta, terje iſgled ſvjeh injeh molitava .

Occe naſc , koi jeſi na nebesjem .

Sasctoste G. Bogh ſaſivglje s' imenom oza ? Ernasje ſtvorio , i odkupio , i pofino-

ſinovio po Iſſukárſtu, ternas gljubi ko ſvoje mille Sinove ; i s' tiemnas opomigne , daſe s' pouſdagnem budemo utjezati k gnemu ſa ſve naſce potrebe .

ſasctose govori nasc ? Erbo mi brachja meghju nami molimoga i ſa naſce , i ſa ſvacigovo dobro .

ſasctose govori : Koi jesi na nebesjem ? Erboſe tu viddi na occigled , gljubi , i uſciva G. Bogh

Svetiloſe ime tvoje .

Scto naj parvom proſſimo ? Dà ime boſcie , a to jeſt Bogh , budde od ſvakoga poſnan , gljubgljen , slavjen , i hvagljen .

Prighi kragljeſtvo tvoje .

Scto drugom proſſimo ? Raj nebeski , i kragljevagne boſcie milloſti u nami .

Buddi voglja tvoja kako na Nebu , i na ſemgli .

ſcto trechjom prossimo ? Pomoch boſciu , s' kojom da budemo vjerno , i veſſelo obsluſcivati gnegove ſapovjedi , kakoih obsluſcjuju ſvi Rajnizi na nebeſima , i dobrovoglnoſe podlagati ſvakom

kom ſgoddi od gnega odlucenoj;
Kruh naſc ſvakdagni dajnam danas.

Scto setvarstvom prossimo? Parvo hranu duhovnu; to jeſt ſveto prjceſtjegne, i oſtala ſvetotajſtva, boſciu rjec, i ſveſcto moſce dnſcjn poſvetiti: Paka hranu i; ſveſctoe potrebinto ſa tjela, ko na priliku ſdravglje, imagne, odjechju, i oſtala, u kolikoſu vrjedni pomochnas na ſtecegne vjecnoga blaſcenſtva.

ſasctose govori, nasc? Erbo ti kruh duhovni oſobito darovanje nami, ko pravovjernjem ſinovom boſciem; a ne nevjernizim; etſu oni gnegovi odmetnizi. A teleſni kruh, ſada budde naſc, trjebagaje ſtjezati po pravednoſti, erbo inacie biobi tugh, i da imamo ſcgnim pomagati ſiromahe, kadſe dâ prigoda.

ſascto govorise: svakdagni? Erſe ſvaki cjàs darſcimo boſciega providjenſtva.

ſasctose govori: dajnam danas? Er neſnamo, hochjemoli docekati ſcivi do ſutra, ter daſe nejmamo brinuti s' dohodnjem potrebam.

Od-

Digitized by Google

Odpusti nami dughe naſce ec.

Scto petom prossimo? Da G. Bogh s' istom mjerrom prostji nami sve nasce grjehe, s' kojom mi prasctamo uvrjede, potvore, osloglasenga, i ostale nepravednosti nasciem iskargnjem.

Ne uvedi nas u napast

Scto scestom prossimo? Pomoch bosscie milosti sa arvatse suproch svjem napastovagnima, i sa ostat dobitnizi u svakomu takomu boju, kad ne budde nacina utechga s' bjesciagnem.

Oslobodinas oda sla. Amen.

Scto sedmom prossimo? Danas Bogh oslobodi od svega onega, scto mosce bitti sa slo dusci, i tjelu nascemu, i Ovdi, i u vjeke. Tako bilo.

Sdrava Mario.

Odkoga bji posdravgljena Maria Bjevoiza? Od G. Bogga po Arkandjelu Gabrielu, koiom isa tega posdravi navjesti sacechje sina bosciega u gne utrobbi. Milosti punna.

Scto hochje rieti ova rjec: Milosti punna?

na? Da G. Bogh jur u gne neozkvargnenomu ſacechju bioje nadario Mariu Djevizu s' tolikom obilnoſti ſvetotvorne milloſti, da joſc tada bilaje pritekla najvechje uſmnoſcne bogaſtvo milloſti ſvjeh Andjelaa, i ſvetazaa.

Goſpodin s' tobom.

Kakoſe ovo tomaci? Da G. Bogh Kroſ pridrecenu veliku milloſt boravioje na oſſobiti nacin s' Mariom Djevizom.

Blagoſovjena ti meghiu ſcenami.

Scto ovo hochje rjeti? Da ona jedina od ſvega ſcenskoga rodda s' pridrecenjem varhnaravnjem, i velikjem darim bji nareſcena, i ſtega bji podobna bitti Matti, i doſtojno pribivaliſcta ſina boſciega.

I blagoſovjen plod utrobe tvoje Jeſus.

Koje plod utrobe Marine? Iſſukarſt boggocjovjek, i s' tega gnu Zarkva ſveta Boggorodizom naſivglje.

Sveta Mario Majko boſcia ec.

Sacto bji priloſcena ova molitva od Zarkve Svete k' recenomu poſdravu? ſada budemo priporucivati Marji Djevizi

ſve

ſve naſco potrebe iſadagne, i pri cjaſſu ſmarti, o komuſe darſci vjekovito illi dobro, illi ſlo; erbo iſa ſmarti nittie ſtraha iſgubiti dobro vjecno, nittie nacina utechi vjecne mukke pakljene, kako ſeto dopade duſcju odjegljenu s' ovega ſvjeta, takochjejom bitti u vjeke.

TOMACEGNE PETO.

O ſAPOVJEDIMA BOſCIEM.

Koja dò ove ſapovjedi. G. Bogh u ſtaromu ſakonu, a Iſſukarſt potvardioihie u novomu,

PARVA ſAPOVJED.

Jaſam G. Bogh tvoj ec.

Stozam ſapovjeda Gosp. Bogh u ovom parvom ſapovjedi? Da budemo gnemu vjerni, poſnajachiga, poſcttujuchi,

Digitized by Google

i cjaſtechiga ko pravoga, i jedinoga Bogga.

Po cemusmoga darſcjani poſnati, i cjaſtiti? Po Vjetri karſtjanskom, i po onemu cjaſtjegnu, koije u ubicjaju S. Mattere Zarkve.

Na koi nacin to moſeemo ciniti? Na ovi *s' vjerrom* cjaſtiti G. Bogga ko najvechje iſtinita, *s' ufagnem* ko najvechje vjerna, milloſtiva, i moguchja; *s' gljubavi* ko najvechje dobra u ſebi iſtomu, i radi nas, *s' pravocjaſtjegnem* ko najparvoga pocetka ſvjeh ſtuari.

Kako imamo poſctovati D. Mariu? I ſa Bogga, alli nighda koliko Bogga.

A Svetze? Magne neggo Mariu Djevizu.

S' ceſſa G. Bogb dopuſctuje cestokrat milloſti, i cini cjudeſſa, kadse mi molimo prid S. prilikam, i mochima? ſada ocitto poſnamo, kolikoſumu ugodni onji, kojeh te ſvete prilike, i mochi kaſcju, a paka damuje ugodna naſcja boggogljubnoſt prema gnima.

Sctonam G. Bogb ſabtegnuje u ovom ſa-

ſapovjedi? Svefctoje mochno ozkvarnuti boſcie ciaſtjegne, ko napriliku poſnati koju drughu ſtvar ſa Bogga, alliga cjaſtiti s'krivocjaſtjem (ſuperſtizione) Vjerrovati u ſne, gatagna, i ſlicna ſnamegna, koja njeſu vrjedna ni po ſvojom naravi, ni po boſciemu providjenſtvu ſnamenovati, ono, ſcto iſctemo od gnih. Uſdatſe u iſpraſua ljecegna, molitvize, ſgodde, ſrettagna. ſ' boſciem cjaſtjegnem cjaſtiti Djavla, illi koju drughu ſtvar, ciniti cjaragna, i slicna o vjem s'pomochi hudobskom.

Da kadse ſgoddi, da ſe iſvarſci ono, ſctose iscte po ovjem nacinima ſabragnenjem? Trjebae rjeti, daih Bogh propuſti ſa pedepſu slabovjerſtva, i neu/dagna u gnega, kako propuſctava i ſve oſtale grjehe.

Jesmoli darſcjani opovighjeti ſtarjeſcinam Zarkovnjem te, koi djelluju ta krivocjastjegna? Jeſmo, nu celjadi nekgniſcevnoj trjebae parvo poſvjettovatſe ſ' vrjedniem iſpovjednikom.

DRUGA SAPOVJED.

Ne usmi isprasno ime boscie.

Scto u ovom naredbi sapovjeda G. Bogh? Da nejmamo svjedocitse s' imenom gnegoviem, svetzima, ni s'ostaljem stvarima bes posctegna, i potrebe; ko na priliku u rasargbi, smjehu, i ostalomu cignegnu, i govoregnu obicjajnomu celjadim nemislechi tad o Boggu...

Na koliko nacinna usimgljese isprasno ime boscie? Na raslika, ko na priliku s' oklignagnem lasciviem, i kriviem; s' neisvarscivagnem savjetaa; s' psovagnem, s' proklignagnem, i iskuscjavagnem Bosc.

Koije grieh oklignagne lascivo? smartni, josc daje i malahna lasc.

Mosceli bitti grjeh smartni, kadse samo usdarsci obicjaj oklignagna? Mosce; a to budde, kad ta obicjaj navodi na oklignagna lasciva, i tescko kriva, scto o mallu negh svegh dogaghjase.

Sctose sove oklignagne krivo? Svjedocitse

citse s Boggom ; illi Svetzima ; dachjesc uciniti , ono sctoe sabragneno , i neugodno Boggu . Alli s' svjedocjanstvom bosciem odkrivati krivine istinite , nu potajne , i skrovene na sctettu iskargnega .

Koije grjeh oklignagne krivo ? Akoje stvar , radi kojese oklignesc , sabragnena pod resckiu grjeh , grjescisc smartno ; toli nije , grjescisc oprostivo .

Sctoje savjeti ? Obechjagne Boggu ucigneno na dobru svarhu u stvari neslom , kojase mosce isvarsciti , ter nekrati koju stvar drugu boglju od sebe .

Da sctosu oni savjeti , koise cine B. Marji Djevizi , i ostaljem Svetzima ? Obechjagna Boggu ucignena na cjast Marie D. , i Svetaza .

Kakose psuja , i prokligne Bogh ? S' rjecima pogardnjem ; ko napriliku hulliti Bogga , Svetze , i ostale boscie stvari ; marsjetga , prilagatmu nepristojnosti , skratchivati isvarsnosti , s' porugagnem govoriti o gnemu , i slicna ovjem ; i

ovoje jedan meghju najteſcjem grjeſima?

Scto hochje rjeti — iskuscjavati Boggu? Htjeti, da Bogh cini po cjudeſima ono, ſcroje mochno bitti ſamo po ſebi; illi danas Bogh ukloni po cjudeſu od onega, od ſctaſmo podobni ukloniti ſe ſami po ſcbi; s' gnegovom pomochi.

TRECHJA ſAPOVJED.

Spome: ſvetkovati &c.

Scto nam ſapovjeda u ovom naredbi G. Bogh? Da u dan ſvetchjani nejmamo ciniti trude sluſcbene.

ſastto? Da budemo oni dan posvetiti, na sluſcbu boſciu s' molitvam; s' sluſcjagnem boſcie rjeci, i pripovjedagna, s' pohodjegnem Zarkavaa, ossobito onieh, ghdjeſe hrani ſvetotajſtvo Tjela Iſſukarſtova, s' ſctegnem kgnigaa ſvetjeh, i duhovnjeh piſmaa, i s' oſtaliem dobrodjellovagnem.

Sctose jovu trudi sluſcbeni? Oni, koi ſu obicjajno cigneni od sluſcbenikaa,

Digitized by Google

teſcjakáa, rukotvorazáa, radiozaa, i donoſe trud ſamomu tjelu.

Jelli prosto ciniti te trude sluſchbene u dan svetchjani pri teſckom potrebi, i nſroku? Jeſt, i toſe opchjeno ſgaghja, kadſe oni trud nemoſce oſtaviti ſa drughi dan, alli koja druga raſloſcita potreba offobna, illi opchjena pridoghje.

Da kadse sumgni o raſloſcitosti te potrebe? Tadje trjeba iskatti dopuſctegne ſtarjeſcine Zarkovnoga, kako i ſa ſvaki trud sluſchbeni, koiſe ima ciniti na otvorenu, i neskrovenu mjeſtu.

CETVARTA ſAPOVJED.

Cjaſti Oza, i Matter.

Scto u cetvartom ſapovjedi nareghjuje G. Bogh? Da imamo pomagati Oza, i Matter, sluſcjatih u onemu, ſcto nije ſuproch Boggu i Zarkvi, i noſtim poſctegne, i u ſarzu, i u nadvorgnemu, Takoghjer i oſtaljem Starjeſcinam, dokleſmoim podloſcni.

Scto-

Sctosu darscjani starji mlaghjem? Vjecbatih u nauku karstjanskomu, davatim dobar isgled, cjuvatih od sle drusche, i prigodaa, snascnoim sabavgljati, kad svarchju s'bosciega puta, i davatim nacin cjastna, i dobra scivgljegna, kolikosu vrjedni s'svoje strane.

PETA SAPOVJED.

Ne ubi?

Scto nam sabragniva G. Bogh s'ovom sapovjedi? Ubojstvo, i svaku sctetu dusci, i tjelu nascemu, i nascega iskargnega.

Da kadbi sljedilo to ubojstvo po putu meghdana? Tad ubjenik nebi bio ukopan u mjesto Zarkovno radi isopchjenstva, kadbi umro nepokajan, i neosto odrjescen od tega proklestva, erbo Zarkva stavilae to proklestvo i onemu, koi posivglje, i koi prima meghdan, i svjem ostaljem, koibiga ponukovali s'svjetom, s'pomochi, s'gledagnem, i s'slicnjem nacinima.

Bi-

Billise svo uboiza, koibi drugoga ubio pri svomu scivotu? Ne, ako nejma drugoga nacina i sbavitse.

Na sctoje darscian, ko ubia, nepravedno, ragniva s' noscem, s' udarzom i slicne sctette u tjelu cini suomu iskargnemu? Gnegovom celjadi namiriti sve sctette radi ubojstva usrokovane po putu nepravednosti, takodjer i onjem, koieh ranniva, olli obnemaga.

Scesta sapovjed. Ne sagrjesci bludno.

Sctoje sabragneno po ovom sapovjedi? Prigljubovstvo, i svaka varsta grjeha necistoga, i sve ono, scto mosce is blisa navestiti na te grjehe.

Kohise namjerio cjutti rjeci neposctene, sctobi bio darscjan uciniti? Pokarati te mallo dobre karstjane, akobi imo oblast, toli ne, bjesciati od takc celjadi takodjer, dabi cjuo koje pripovjesti nesramne, alli vidio gneke nacine nadvorgne poscighglive na te grjehe, imobi isto uciniti.

Ciemse moscemo sacjuvati od tjeh grjehaa?

haa? ſ' bieſcjagnem, i s' ceſtiem iſpovjedagnem, i priceſtivagnem, s' molitvam, poſtima, milloſtignom, i s' oſtaljem krepoſtnjem djellima.

ſedma ſapovjed. Ne ukradi.

Scto ova ſapovjed brani? Daſe nejma nepravedno uſimati, ni uſdarſcjatti tughje, ni cinitſe ſctetta.

Uſimgljeli nepravedno tughje ko iscte, damuse vrati vechje, neggoe ſaimo, s' tega ſamo, erboje dò ſvoju ſtvar na ſajam? Beſ ſumgne, i darſcjanje vratiti ſve to, ſctoje uſeo odvechje pod grjeh ſmartni, ako tughbina dopire do tesckagrjeha, tolie mala ſtvar, pod grjeh mali.

Kadse moſee uſeti dobit u ſaimu? Kad ſaimaoz kuſcja ſctettu, illi gubi koniſt, radi ſaimavagna, illi ſtavglja ſvoje imagne na poghibu iſgubjegna, illiſe po temu ſaimavagnu ſaveſce na koi trud, olli pogoghjaj raſloſcit, i pravedan.

Kolikobi dobiti mogo uſeti pri takjem uſrozima? Koliko obicjajno uſimglju boggobojechi gljudi ù teſjem mjeſtima.

Na

Na ſctoje darſcjan, ko tughje uſimglje nepravedno, illi cini ſctettu? Uratiti tu ſtu tughbinu, akoje na ſrjedi, ſcgne ploddjma, tolie nije, tad gne pravu zjenu, paka ſve nekoriſti namiriti, koſefuſe iſ tega nepravedna uſimagna roſdille. Takoje darſcjan i oni, koi cini nepravedno ſctettu, i nechje da vrati tughje, a podobanje, iſctom da hochje.

Da ko uſdarſci tughiu ſvoar zienechi, daje gnegova, naſctoje darſtian? Gnu iſtu vratiti, akoje naſrjedi, i ono ſctomuſe radi gne otiſclo u koriſt.

Da ko nije vriedan vratiti, ni platiti ſvu tughbinu ujedno, ſcto ima uciniti? Mallo po mallo oduſcivatſe, dokle ſve iſplati.

Komuſe ima vratiti tughbina? Vlaſcitomu Goſparu, illi mjeſcte gnega gnegovjem namjeſtnikom; Toliſe paka neſna Goſpar, tad zarkvi, i uboſjem.

Digitized by Google

OSMA SAPOVJED.

Ne rezi himbeno svjedocjanstvo.

SCto Osma sapovjed sabragnuje? svaku varstu lasci illi na korist, illi na scettu, illi na isprasnost, ossobito na sudu, ghdjeje duscnost istinu govoriti.

Na sctoje darscjan ko lassce na sctettu iskargnega? sve nekoristi namiriti, i nadomjeriti, kako boglje mosce.

Da akoje krivina istinita, i skrovena? Tadje darscjan braniti cjast svoga iskargnega, i okrivglivati sebe, radi erje nepravedno ucinio otimgljuchie, i hvaliti te iskargne u gnihovjem krepostima.

Sctosu darsciani oni, kojse namjeraju slusciati ta marmoscegna? sabranitih, akosu podobni, toli ne, mucjati, illi otiti s'tega mjesta.

DE-

DEVETA SAPOVJED.

Neposcjudi scene iskargnega tvoga.

Scto sabragnuje G. Bogh u devetom sapovjedi? Dase nejmamo nasladivati u misli grjeha necistoga, nittiga scjudjeti; alli povoglno o gnemu misliti s' poghibom bliscnom posciude, i naslade.

DESETA SAPOVJED.

Neposcjudi tughje stvari.

Scto Najposledna sabragnuje? Da nejmamo scjudjet tughje sctette, nise u gnom nasladivati, ni scjudjeti tughje blago s' nepravedniem nacinom.

TO-

TOMACEGNE. SCESTO:

O ſapovjeditna Zarkovnjem.

OD koga dobba pocigne darſcjanstvo obſlaſcivati ſapovjedi Zarkovne? Netom celjade pocne sluſcitſe s' raſlogom, ſcto opchjeno ſgaghjaſe oko ſedmoga hjetta ſvarſcena.

Moſceli ko raſdrjesciti darſcjanstvo ovjeh ſapovjedi? Moſce Otaz Papa, i ſvak ini, komuje dopuſcteno od Zarkovne vlaſti pri podobnu uſroku.

PARVA ſAPOVJED:

Cjutti Miſſu &c.

Scto hochjé rjeti cjutti Missu? Namjeritſe s' glavom, i s' Duſcjom pri Svetom Miſſi.

S' koiem nacinom trjebaje cjutti Missu? S' skupjeniem umom, i s' priſtojniem poſctegnem raſgledati ono ſcto cini Miſnik, i raſmiſcgljati ſvarhe, na kojeſe po-

Digitized by Google

posvetchivā S. Missa; illi inako Bogga posctovati s'molitvam, i s'hvalam.

Sctoje S. Missa? Posvetchjegne otarsko pravoga Tjela, i Karvi Issukarstove s' Duscjom, i s'boscjanstvom gnegoviem.

Komuse prikascjuje to posvetchjegne? Jedinomu u tri sobstva Boggu.

Koga prikascjuje? Najparvo Jesus sam, ko cjovjek; a paka Misnik ko gnegov sluscbenik, pak onj, koji cine prikascivati ti boscjanstveni poklon, a najposlie onj, kojse tu s'glavom, i s'duscjom namjeraju.

Na kojuse svarhu prikascjuje? Najparvo na uspomenu uputtjegna, i smarti nascega spassiteglja, pak na obilno usmnoscegne svetotvorne millosti, i na sadovoglnost nascjeh darscjanstvaa.

Kojasu to darscjanstva?

Parvo, cjastiti i hvaliti G. Bogga.
Drugo, sahvagljvati gnegovjem dobrocignegnima.
Trechje, sadovogliti sa dûgh grjehaa.
Cetvarto, Proffiti gnegove millosti.

Kako trebuje nadomjerati s' pridivetenjem darſcjanstvima kroſ posvetchjegne otarſko? Najparvo occiſtiti duſcju od ſmartnoga, a ſaboglje i oproſtivoga grjeha; paka ſajedno s' Iſſukarſtom poſvetchjeniem prikaſcivati G. Boggu iſto Jeſuſovo podniſcenſtvo, i ſva oſtala gnegova ſaſluſcena, i doſtojanſtva na iſpunnoſt recenjeh darſcjanſtvaa naſcjeh.

Kako prima G. Bogh to posvetchjegne poradi nas? Na raſlogh naſcega pripravgljegna, i ſloſcegna unutargnega.

Koije dio Misse dovogljan, daſe na gnu prispie? Od pocetka do poslie priceſtjegna, i od vanghjeglja, do ſvarhe; nu ko beſ uſroka propuſti biti na tjem djelima, grjeſci oproſtivo.

Da ko nebudde prispio na Missu, a nejma bliſu drughe? Neka oſtane na onemu, na ſctoje priſpio.

Moſcelise propastiti Missa u koi dan svetchjani? U njedan; nemo ſamo, kad pridoghje koja raſloſcita, i teſcka potreba, illi uſrok.

DRU-

DRUGA ſAPOVJED.

Poſtiti koriſmu &c.

Sctose darſci ove ſapovjedi? Dvoje darſcjanſtvo: *jednoje*, da u poſt negmoguſe blagovatti jeſce marſne: *drugoje*, da jednom ſamo imaſe obrokovati u podne; illi vecer, ako nije mochno gucinitga u podne.

Moſcelise sctogod mallo i beſ velike votrebe drugom iſjestiti? Moſce vecer, illi obdan, ko cini ti obrok vecer,

Od koliko ljetaa pocigne darſcjanstvo vosta? Od ſedmoga ſvarſcena do ſmarcti nije dopuſcteno marſitſe u poſt; a od dvadeſti i jednoga ſvarſcena do ſtarosti jednom ſamo obrokovati.

Komu nemoch, slabost, neimegne, teſcki trudi, i slicni raſlaſciti uſrozi nedopuſctuju moch poſtiti, ſcto ima ucinit? Iſvarſcivati ono, ſctoje vriedan; toli nemoſce iſvarſciti njedno darſcjanſtvo, teka naſtoi nadomjeriti s' dobrjem djel-

Digitized by Google

lima odvechje, neggoje obicjaſi u oſtale dane.

Jelli prosto jestiti ribbu s' jescjom marsnom, kadje post? Nije, nu ſveje oſtalo dopuſcteno.

Komu samo uddi jescja marsna, alli kadie dopuscteno jednomu mjestu marsitse u post, kakoje trjeba sluſcitse s' tiem dopuſctagnem? Samo obrokovati marſno; a vecer poſtno na raſlogh obicjaja zarkovnoga.

TRECHJA ſAPOVJED.

Iſpovidjetſe jednom ſa najmagne &c.

Kadje darſcjanstvo ispovidjetse, i pricestiti? Jedam put na godiſcte i kadkodſe prigodi celjadettu poghiba ſcivota, illiſe raſboli na ſmart.

Kobi utinio nevrjednu ispovjest, illise pricestio s' grjehom smartniem bili ispunio ovu ſapovjed? Ne.

Moſceli primiti odrjesetegne na pokornom ispo-

ispovjesti; *ko nèsna stvari potrebnite k nauku karstjanskomu*? Ne dokleih budde isuciti, olli nemoguchih isuciti, isctom samo da nastoi, kolikoe do gnega.

Kojesu to stvari potrebnite? Parvo dvá otajstva poglavita; i daje Bogh nadariregl dobrjeh, a Pedepsnik sljeh, paka Vjerrovagne, Occe nasc, sdrava Maria, sapovjedi bosctie, i Zarkovne, Svetotajstva, i svesctoje potrebnito sa gnih; dase buddu vrjedno primat, i Darscjanstva svoga bichja.

Kojasu ljetta podobna sa ispovjesti i pricestjegna? Sedmo ljetto svarsceno podobnoje sa ispovjesti, a sa pricestjegna ne vele poslie; netomse djete usbude slusciti s' raslogom tako, da vrjedan budde rasumjeti, scto prima u pricestjegnu, i saceti poboscnost po rasloga svoga vieka.

Digitized by Google

CETVARTA ſAPOVJED:

Ne pirovati &c.

Kojaje vremena ſabragneno pirovati? Od parve Nedjeglje doſcjaſtja, a tojeſt cetvarte prie boſcichja, do Vodokarſcta; i od parvi dan korifme do oſmi po uskarſegnu.

Sctoje ſabragneno u ta vremena? Ono nadvorgne obicjajno veſſeglje, kojeſt cini s' uſrokom ſcenidbe, i pirni blagoſov, koiſe dava priko Miſſe; a ne ſcenidbeno vjencjagne.

PETA ſAPOVJED.

Platiti Zarkvi &c.

Kakoje darſcjanstvo plachjati te desetine? Po obicjaju mjeſta, u komuſe ko nabodi.

TO-

Digitized by Google

O Svetotajſtvim. Zarkovnjem.

Sctosu svetotajstva Zarkovna? Jeſu ſnamegna chjutgliva milloſti nechjutglive, koju ſobbom neſumgnivo tvorè, kad ne naghju ſaprjeke grjeha, od Boggа odreghjena na ſvetotvorſtvo ſvoga puka.

Sctoje ta millost? Jeſt gneka kakvochja (*qualità*) varhnaravna, illi boſcji dar, koi duſcju gagniva na ſtečegne blaſcenſtva varhnaravnoga.

Kolikeje varste ta millost? Dvoje, jednaje, milloſt navadna (*abituale*) tojeſt ſvetotvorna: Drugaje, milloſt djellovna (*attuale*).

Sctoje millost Navadna? Jeſt Navada varhnaravna, koja cini celjade praviem priategljom, i ſinom poſinovgljeniem boſciem, ter djellom pravotvara, illi opravduje, i ſatoſe ſove ſvetotvorna.

Sctoje millost djellovna? Jeſt Milloſt-

no profvjetglјegne ; i nadahnuchje ; s' koiem G. Bogh cegljade opomigne , da ſtece ſpaſſegne , i kolikoje do Bogga na toga gagniva prittjezajuchi , i s' ſvojom pomochi prattechi .

Kolikonamje potrebnita Millost boſcia ? Toliko , da beſ gne nije nacina fahranitſe .

Kakoſe moſcemo gne dobaviti ? S' molitvom nepriſtavnom .

Jelli koja priprava potrebnita , da kroſ svetotajstva Zarkovna primise ta millost ? Jeſt , ſa karſctegna , i iſpovjeſti odraslu celjadetu potrebnoje pokajagne ; ſa oſtaljeh doſtaje imatti duſcju ciſtu od ſmartnoga grjeha .

Scto plodè u Duſci nascjom ta svetotajstva ? Karſctegne nadjeliva s' ſvetotvornom milloſti ; Iſpovjeſt gnu iſgubjenu povrachja , a oſtala pettera uſmnaſcjajuje .

PAR-

Digitized by Google

Karſctegne.

Moſcelise ko sabraniti bes karsctegna? Nikko, *sascto?* erbo karſctegne ciſti duſcju od grjeha iſtocnoga, i ſvjeh injeh prie gnega ucignenjeh.

Na koliko nacina moſcese primiti karsctegne? Na tri; s' vodom, s' poſcjudom, s' karvi.

Komu slusci karsctegne s' vodom? Svakomu opchjeno.

Koga ima slusciti? Miſnik, a u potrebi ſvak ini.

Na koi nacin? Oni iſti, koi karſti, ima poljevati djete s' pravom vodom naravnom po glavi, illi, kud prie moſce, iſctom daje po golu tjelu, i u iſto dobba govoriti, *Jate karstim u ime Oza, i Sina, i Duha svetoga. Amen*, i k' temu imatti odluku, i miſo Iſſukarſtovu, i S. Mattere Zarkve,

Komu slusci karsctegne poſcjude? Jedino onjem, koji, erimſe nemoſce sluſci-

ti

ti karſctegne s'vodom; umiru s'iſvarſniem pokajagnem, i s'poſcjudom karſctegna, i Vjerre karſtjanske.

Komu sluſci karsctegne karvi? Onjem, koji prie karſctegna s' vodom podneſu ſmart radi ſpovjedagna Vjerre karſtjanske.

DRUGO SVETOTAJSTVO

Kriſmagne.

Kojeje koristi kriſmagne? Dava jakoſt, da moſcemo uſdarſcjatti, i beſ ſtraha ſpovjedati Vjerru, i ſakon Iſſukarſtov.

Scto ſnamenuje ona mala ſauscniza obicna davatse uſ kriſmagne? Dobrovoglno tarpjegne ſvakoga progonſtva, i ſmarti radi Vjerre Iſſukarſtove.

Kakobi sagrjescio kobi pristupio s' smartniem grjehom na kriſmagne? Svetogardno, (ſacrilegamente) i toje grjeh priteſcki.

TRE-

Digitized by Google

TRECHJE SVETOTAJSTVO

Pricestjegne.

Sctoje u Pricestjegnu? Pravo tjelo, karv, duscja, i boscjanstvo Issukarstovo pod oblicem kruha, i vina.

Kakose obrati oni kruh, i vino u tjelo Jesussovo? Svemoguchstvom bosciem, a po kreposti otajnjeh rjeci, i po oblasti Misnika, koi imajuchi miso posvetiti one iste otajne rjeci isrece povarh onega kruha, i vina.

Tot isa posvetchjegna ne ostaje bitti sajedno s' oblicem ni kruh, ni vino? Ne erbosuse sasma pritvorili u karv, i tjelo Jesussovo.

Doklese usdarsci tjelo Jesussovo pod oblicima kruha, i vina? Dokolese usbudu sasma rasciniti ti isti oblici.

Sctoje to oblice kruha, i vina? Ono scto s' occima vidimo, s rukom ticemo, s' kuscjagnem chjutimo, ujednu rjec ono, sctonamse cini, ko daje kruh, i vino.

Bil-

Billi primio seto vechje ; kobisé pri-cestio i s' kruhom posvetchjeniem, i s' vi-nom? Nebi, erboje isti Issukarst i pod oblicem kruha, i pod oblicem vina.

CETVARTO SVETOTAJSTVO

Ispoviest.

Kojenamje koristi ispovjest? Prascta-nam G. Bogh kros Pokornu. Ispo-vjest sve nasce grjehe, i oslobaghjanas od mukkaa pakgljenjeh.

Prascta linamse sva pedepsa po puta Ispo-vjesti? Vjecna prascta, nu vremenita ne prascta, neggo mallokrat; a to budde, kad toliko sceftokoje pokajagne pokor-nika, damu sasma umiri dugh svojeh grjehaa s' bosciom pravdom.

PETO SVETOTAJSTVO

Uglje Sveto.

Kojeje koristi Ovo Svetotajstvo? Krje-pi dusciu suproch napastovagnu; di-

Digitized by Google

diſce oſtatke griehaa; praſctà pedepſe vremenite, i kadje duſci koriſtno, pomaga ſdravglje teleſno, u jednu rjec, dava pomoch, daſe illi umre laſcgne, illi oſdravi barſcje.

Koibi grjeh ucinio, kobi primio ovo svetotajstvo u grjehu smartnomu? Svetogardni priteſcki grjeh.

SCESTO SVETOTAJSTVO

Red ſveti.

KTO ima Red sveti? Miſnizi, Diazi, i oſtali magni sluſcitegli zarkovni.

Cemuim sluſci to svetotajstvo? Dava oblaſt Miſnizima poſvetivati Iſſukarſta na S. Miſſi, odrjeſcivati od griehaa, i iſvarſtno djellovati oſtale posle duhovne, a injem sluſciteg ljom vrjedno opravgljatti ſvoja darſcjanſtva.

Billi ſagrjescio suetogardno, Kobi primio Red sveti u grjehu? Bih.

SED-

ſcenidba.

KOjeje koristi ſcenidba? Dava pomoch, da drugh s' drugom meghju ſobbom buddu ſcivjeti u ciſtom i boggugodnom gljubavi po raſlogu darſcjanſtva ſvoga do ſmarti, i ſvoju djezu buddu vjecbati, i odkraniti u boſciemu ſtrahu; i dobru ſcivgljegnu karſtjanskomu.

Jelli darſcianstvo, da obadva ſaruchnika buddu primiti ovo svetotajstvo s' duscjom cistom od smartnoga grjeha? Jeſt, i inatie, kadbiga primili, ſagrjeſcilibi ſvetogarduo.

TO-

O stvarima potrebnitjem vrjednoj ispovjesti, i pricestjegnu.

Parva Stvar. Promisliti grjehe.

PO çemu imamo isiskivati grjehe? Po ſapovjedima boſçiem, i zarkovniem, po poglavitjem grjeſima, i oſſobnjem darſcianſtvima.

Na koi nacin? Raſmiſcgljati s' velikom pomgnom ſvaku ſapovjed, ſvaku varſtu grjehaa, ſvako vlaſctito darſcjanſtvo ponapoſe ter iskatti, kolikoſmo putáa u ſvakomu ſagrjeſcili.

Da kadse nemoſce iſnachi pravi broj grjehaa? Tad meghju magne meghju viſce, kakonamſe vidi, dáe najbliſcnie do iſtine.

Jelli trjeba iſiskivati okoliſte grjehaa? Jeſt.

Koje? One, koi prilagaju komugod grjehu novu ſlochju raſliku varſtom od one

one, kojamuje vlasctita; illi cinu; da ti isti grjeh usmnoscise u svojom vlasctitom slòchi vechje, neggo damuje koja nova pridoscla.

Od Nasad koliko vremena trjebae isiskivati grjehe? Od najposledne ispovjesti vrjedno ucignene.

DRUGA STVAR

Pokajatse od grjehaa.

OD *Kojeh grjehaa imamose kajati?* Od smartnjeh, illise spomignemo od gnih, illise ne spomignemo, isctom samo dasmoih ucinili.

Jesmoli darscjani kajatse od oprostivjeh grjehà? Onada samo, kad nejmajuchi grjeha smartnoga na dusci pristupamo scgnima samjem na pokornu ispovjest.

Sctoje pokajagne? Bollest, i omrasa na grjeh s tvardom odlukom nighdaga uciniti.

U cemuse usdarsci ta bollest: U onom scja-

ſcjaloſti, koju ſacne pokajanik u ſvomu ſarzu, radi erſe s' grjehom ogrjeſcio.

Kolika ima bitti ta bollest, i omraſa? Najvechja; a to jeſt imatti vechju ſcialoſt radi gnega, neggo radi ikakva drugoga ſta.

Moſceli bitti proscten koi grjeh beſ ovolike ſcjalosti? Njedan mi ſmartni ni oproſtivi.

Kolikoe varstua pokajagna? Dvie, jednoe bolleſt iſvarſtna, a drugoe bolleſt nejſvarſtna.

Sctoje bollest iſvarstna? Omrāſa na grjeh radi uvrjedegna dobrotę boſcie, ſa ono, ſctoe ona ſama u ſebi.

Sasctoje iſvarstna ova bollest? Erboſmo na gnu ganuti od one gljubavi iſvarſne, i prateglske prema Boggu, ko dobru najvechjemu, najiſvarſtniemu, i najdoſtojniemu ſve gljubavi poradi ſama ſebe.

Koju krepost ima ova bollest iſvarstna? Praſcta oncjas ſve grjehe i ſmartne, i oproſtive; a ſamo oſtavglja darſcjanſtvo

ſmarsnjem grjeſima iſpovidjetih; ako budde nacina.

Sctoje pokajagne neiſvarstno? Omraſa na grjeh radi uvrjedegna dobrote boſcke darovitne prema nam, s' ſcetetâ varhnaravnjeh.

Sa sctoje neiſvarsstna ova bollest? Er bosmo na gnu ganuti od one gljubavi Vlaſcitte, koju prem da blagoredno nami iſtjemo nosimo.

Mosceli ovo pokajagne samo po sebi iſbaviti grjesnika od grjeha, i dobaviti ga proscegna? Ne mosce, neggo kadmuse pridruſci odrjeſcegne pokorne iſpovieſti.

Kobi pristupio na iſpovjest bes pokajagna koibi grjeh ucinio? Svetogardni ſmartni grjeh.

Da kad se ceglja malle poslie poiſpovjedaa, jalli darſcjan ponoviti pokajagne, i odluku? Jest.

TRECHJA STVAR

Odluciti temeglitto cc.

Sasctoje potrebnita odluka sa pokorne iſpovjesti? Erbo pokajagne uſdarſci,

ſci, i raghja tu odluku s ſato ako ne grjeh naſbigl marſimo, u iſto dobba odreghivamo u ſarzu nighdaſe nagu prighnuti pri najvechjemu blagu, alli poghinuchju.

Kakva ima bitti ta odluka? Tvarda, djellotvorna, i vjekovitta, erboſmo darſcjani ukloniti od nas ſveſctonas ſilno na grjeh, i na gnegovu prigodu poticce; a ſagharliti, ſveſctoje potrebnito, daſe k'grjehu, i gnegovu obicjaju ne prighnemo.

Sctoje ta prigoda grescna? Ona nadvornna namjera, mjeſto, illi ſtuva, kojanas navodi na grjeh.

Kolikve varstaa teſſjeh prigodaa? Dvie ednesu bliſcne, a druſine daglne.

Scto djelluje prigoda bliſcna? Priceſto avodi na grjeh.

Jelli grjeh sartati na te prigode bliſcne? eſt, iosc dabiſe prigodilo ne upaſtiti u rjeh nahodechiſe u gnima.

Moſceli bitti odrjeſcen ko povoglno gljui te prigode bliſcne, i nechje daſe iſ-

Digitized by Google

bavi buduchimu mochno? Nemosce:

Da akomusu te prigode nepovoglne? Ne grjesci u gnima bivajuchi, ako i svarscjuje naredbe svoga Ispovjednika.

Scto djelluje prigoda daglna? U rjetko navodi na grjeh.

Jelli grjeh stavgljatse na te prigode daglne? Nije, nu ko gljubi Bogga, i svoje spassegne, imaih koliko vechje mosce od sebe tjerati.

Kakose poraghja u nami obicjaj gresena? S' cestiem upadagnem u grjeh iste varste.

Jesmoli darscjani iskorjenivati is nas sle obicjaje? Jesmo, er inacie kasalibismo, danam njesu marsechi grjesi, na koje ti obicjaji navodunas.

CETVARTA STVAR

Ispovidjetse Zjelovitto ec.

Scto ovo hochje rjeti: ispovidjetse zjelovitto? Da imamo skrusceno, i istinito pripovidjeti na pokornom ispovjesti

ſti ſve grjehe; i gnihov broj onako; kakoſe kroſ pomgnivo iskuſcjagne ſpomenivamo; a to jeſt ſctoje iſtina, rjeti ſa iſtinito; od ſcta ſumgniſc, rjeti ſa ſumgnivo.

Kakobi sagrjescio, kobi potajo grjeh smartni na ispovjesti? Svetogardno, i nebi oſto od ikakva grjeha odrjeſcen.

Sctobi imo uciniti, radi da stece prosctegne grjehaa? Otiti na iſpovjeſt s' ſarzom pokajaniem, i najparvo iſpovidjeti ſvetogardne iſpovjeſti, i priceſtjegna, akoſe s' takom duſcjom priceſtivo; pak ſve grjehe i recene, i ſatajane na takjem iſpovjeſtima.

Jelli prosto rjeti koigod smartni grjeh jednomu ispovjedniku s' odlukom, dachjesc rjeti ostale drugomu ispovjedniku? Ne, erſe imadu iſrjeti ſvi ſmartni grjeſi na iſtom iſpovjeſti.

Da ko ſaboravi koi grjeh, nasctoe darſejan? Rjetga, kadmu na um pame?

Moſceli ispovjednik odkriti grjehe cjuvene na ispovjesti, alli sctogod drugo;

Digitized by Google

sctomuje receno pod pokornu ispovjest? Nemosce; nemo samo, kadbimu isti pokornik dopustio, á toliko odkritti kolikobimu dopustio, a niscta odvechje.

Da Oni koibi docjuli koi grjeh pokornika, kadse ispovjeda, na sctosu darscjani? Darscjatga potajna jednako, ko ispovjednik.

PETA STVAR.

Isvarscitti pokorru ec.

Esmoli darscjani isvarscitti pokorru? Jesmo.

Scessase dava pokorra na ispovjesti? Dase umiri dûgh vremeniti grjehaa.

Moscelise umiriti ti dûgh s' samom pokorrom, kojase dava na ispovjesti? Mosce, akoje toliko velika pokorra, kolikje dûgh.

Da akoje vechi dûgh, neggo pokorra, s' ciem moscemo nadomjeriti? S' Dobrjem djellima, i s' zarkovniem prosctegnem.

Scto-

Sctosi ta prosctegna? Odpuſctegna, (oſvem Svetotajſtva) ſadovogljenja duſcnjeh boſcioj pravdi.

Kako Zarkva Sveta odpuſctava ta ſadovgljenja? Namjenuje iſ opchjenoga blaga toliko ſadovogljenja, koliko odgovara proſctegnu podjegljenu.

Sctoje to opchjeno blago S. Zarkve? Nakup ſvjeh ſadovogljenjaa Iſſukarſtovjeh, kojaſu neskoncjanna, i ſvjeh oſtaljeh pravednikaa.

Totse Pravednizi njesu pomogli s' svojem ſadovogljegnima? Jeſu, nu ſumgniti nije, da mnosjem dobar dio iſoſtoje iſa ſvojeh ſaplachjenjaa, i dugovaa; ti dake iſoſtatak idde u opchinu zarkovnoga blaga.

Kakose to dogaghja? Svako djello boggugodno ſtjecce tri velike koriſti onemu koiga cini. *Parvo*, milloſt ſvetotvornu, (*onase nemoſce drughjem darovatti, neggo obogativa sama djellotvorza*) illi gne uſmnoſcegne. *Drugo*, ſadovogljegne ſa petdepſu vremenitu grjehaa (*tose moſce na-*

namjeniti na ſaplachjegnè illi ſvojeh; illi tughjeh grjehaa.) Trechje, iſproſcegne daraa, i milloſtji, *(i tose moſce obratiti na korist iskargnega)* kako dake koi ſvetaz nejma iſcta *ſaplatiti* boſcioj pravdi, *(kako B. Maria Djeviza, kojase nije ighda ſaduſcila s' ikkkviem grjehom)* onâ *ſadovogljenja iſoſtajuchja uſmnaſcjaju* blágo Zarkovno na oduſcegne oſtaljeh pravovjernikaa, kojem Zarkovna oblaſt odredi.

Sctoje potrebnito, daſe primi to Zarkovno prosctegne? Bitti u milloſti boſciom, i iſvarſciti ono, ſctoje naredjeno u dopuſctegnu proſctegnaa, kako na priliku iſpovidjetſe; priceſtitſe, moliti Bogga na iskorjepjegne Hereſiaa, uſviſcgne S. Mattere Zarkve, i Mir meghju Goſpodom Karſtjanſkom, pohoditi Zarkve one, ghdjeje dopuſcteno to proſctegne; alli ciniti onâ djella, koja imenuje dopuſctitegl recenjeh proſctegnaa.

Scto praſctaju proſctegna ispunna? Svu pokorru odreghjenu po boſciemu, i Zarkovnomu nareghjenu, iſctom ſamo da-

ſe

Digitized by Google

se budemo skrusciti od svjeh grjehaa smartnjeh, i oprostivjeh.

Scto prasctaju prosctegna od sedam godiscta, i sljcna? Toliko mukkaa, kolikobi ko odmjenio cinechi pokorru odreghjenu od Zarkovne vlasti sa svoj grjeh.

Ko ne ispunni ovdi vas dugh grjehaa, ghdjechjega ispunniti po smarti? U occistisctu (Purgatorio) kros parscegne oghgneno.

Moscemoli s' ciem pomocchi te dusce u temu mjestu? Moscemo s' Missam, s' molitvam, s' namjenivagnem proscteghaa Zarkovnjeh, i svjem injem dobrjem djellima.

Netom buddesc pripravan na ispovjest, pristupi tiho k' ispovjedniku, klekni, sklopi ruke, prikarstise, pitaj u gnega blagosov, rezi ispovjest, i odkadsise najposlie ispovidio; jesili isvarscio pokorru, i ostala darscjanstva naredjena na proscjastjem ispovjestima, alisih saboravio, i nestavgljose od gnih.

Pobrosimu sve grjehe smartne. Ne pripovjedaj tvoja dobra djella, ni tughje grjehe, nitti svoje umalahnivaj radi usrokaa, koisute na gne

na-

naveli, erbo ispovjest jest scjalostna tuscba na sebe istoga, a ne okrivgljegne drughjeh. Odgovaraj istinito, svesctote budde pitati ispovjednik radi tvoga ogrjescegna, alli isvarscegna tvojeh darscjanstvaa. Sluscjaj pomgnivo svjette gnegove, i naredbe, sa daih obsluscisc.

Sctosi jednom ispovidio, njesi darscjan drughi krat ispovjedati, erbo grjeh kadje jednom prosceten, jest prosceten sa u vjeke. Pokajse od svjeh snanjeh, i nesnanjeh grjehaa od tebe ucignenjeh. Primi pokorru, koju ako njesi vrjedan isvarsciti; moliga, dati promjeni u scto drugo, sctotie mochno oblusciti. Priko odrjescegna prossi u Bogga odpusctegne grjehaa. Kadte ispovjednik odpravi, sklonimu glavu, odstupi tiho od ispovjednize, isvarsci pokorru, ako moscesc, i pripravgljase na S. pricestjegne.

O STVARIMA POTREB. SA PRICEST.

PARVA STVAR.

Postiti &c.

Kakko trebuje postiti prie pricestjegna? Nejmase useti pod usta, ni proscdrjeti ikakva jescja, ni pichje.

Jelli darscjan na post bollestnik, koise

ima

ima pricestiti s' najposledniem putnickiem pricestom pri smarti? Nije.

DRUGA STVAR.

Bitti u milloſti boſciom.

Sta ovo hochje rjeti? Da iſa kakoſe cegljade pomgnivo iskuſcialo, nije iſnaſclo grjeha ſmartnoga na Duſci.

TRECHJA STVAR.

Raſmiſcgljati &c.

Kakoe trjeba cinit to raſmiſcgljagne ſa vrjedna pricestjegnu? Po Vjerri, Ufagnu, Gljubavi Boggoslovnom, i po Podniſcenſtvu.

Kakoſe cini raſmiſcgljagne po Vjerri? Vjerrovati temeglitto, da pod oblicem kruha Svetotajnoga jeſt pravi, i ſcivi Iſſukarſt Boggocjoviek, ter oni iſti, koije na Nebeſima, i pridatmu ſcivot na ſvjedocjanſtvo te vjerre.

Kako moſce bitti u isto dobba na Nebbu,

i na ſemgli, ter josc pod svakiem oblicem svetotajniem? Erboje Svemoguch.

Da kad Misnik raſlomi oni svetotajni kruh, raſlamall tjelo Jesussovo? Ne, neggo ſamo oblice, a pod ſvakom najmagnom marvi raſlomjenom oſtaje bitti Iſſukarſt jednako, kako i pod najvechiem djelom.

Kakose imamo pripraviti s' ufagnem? Ufati dachjemoga primiti na ſpaſſegne, a ne na oſſudjegne.

Ko prima Issukarsta na ossudjegne? Oni, koiſe priceſtiva s' grjehom ſmartniem ſpoſnajuchiſe take duſce.

Kakose imamo pripraviti s' gljubavi? Raſmiſcgljati djellà neiſmierne dobrote boſcie, i gljubavi, a oſſobito u S. Priceſtjegnu. Pak odluciti zjech gljubavi gnegove neuciniti ikakvo djello gnemu neugodno.

Kakose imamo pripraviti s podniſcenstvom? Spoſnatſe nedoſtojni blagovagna te boſcje jeſtojske, i ſvjedociti Boggu, da ne gledamo na naſce nedoſtojanſtvo,

ſtvo; neggo na iſpunoſt gnegova hochjenſtva.

Sctoje trjeba cinit po priceskjegnu? ſa najmagne *ſa* cetvarti dio urre *ſahvaglivati* G. Boggu rad nebeski dar primjeni, pridavat ſve naſce ſarze, pamet, duſciu, i djella na slavu gnegovu; proſitti dare gnegove, i priporucivati ſve naſce iskargne *ſcive*, i martve.

Da kad budde raſcigneno u nami oblice kruha, ter odstupi tjelo Issukarstovo, scto iſostane tad u dusci nasejom? Boſcia milloſt tolika, kolikuje ko *ſasluſci*.

Tot neastaju bitti jednako okoristjeni svi oni, koise pricestivaju u millosti boſciom? Ne, neggo na raſlogh ſvoga unutargnega sloſcegna, i doſtojanſtva vechjega, illi magnega dobjegna po pripravi.

Kad dogbje vrjeme S. pricestjegna uputise gut otara uſdiscjuchi k' Boggu, klekni, sklopi ruke; a ſcesne nekase pokriu po glavi, netom kleknu prid otar.

Kad Misnik ukaſce tjelo Jeſussovo vezi segnim tri krat: Goſpodine njeſam doſtojan da ti-

ulje-

uljesesc pod pokrov moj; neggo isctom rezi s' rjeci, i osdravitchje duscia moja.

Isa tega isvadi jesik mallo nadvor, i nasloniga na usta s' dogne strane, primi nagn S. Pricest, smokriga s' slinom, i boggoljubno poscgliga nis gharlo. Skuni glavu i s' occima u tle odstupi mjesta pricestnoga.

Akotise S. Pricest priljepi k' ustima, usmi mallo vina, illi vode, i properi usta dokleti mallo po mallo side nis garlo.

Po pricestjegnu sa jednu urru vremena nemoj pgljuvati, nitti islasi barso is zarkve, neggo da ukascesc Boggu sahvagljegne, rasmiscgljaj, kolikutie gljubav ucinio G. Bogh. Kosi ti, a koje on. Priporucjujmu sve tvoje potrebe. Stoj u to dobba klecechi, s' occima satvorenjem, s' rukami sklopjenjem, s' glavom skugnenom. Paka ako njesi dovarscio pokorru isa ispovjesti, isvarscie po pricestjegnu, i nastoj sa vasdan kasati, dasi ti dan bio na S. pricestjegnu.

TOMACEGNE DEVETO.

O grjehu &c.

Sctoje najvechje slo? Grjeh.

Sctoje grjeh? Neposluh ucignen od ra-

rasloscita stvoregna Gospodinu Boggu.

Kolikeje varste ti grjeh? Dvoje; jedan istocni, a drughi samohochni.

Sctose sove grjeh istocni? Oni, u komusmo svi saceti, i raghjamose, terga imamo ko jedno occinstvo od nascega parvoga Oza Adama.

Kadje sagrjescio Adam? Onada, kad u Raju semaglskomu isiedè jabuku suproch bosciom sapovjedi.

Sasctosmo mi udionizi tega gnegova grjeha? Erbo on s' obsluscegnem tê boscie sapovjedi bioje darscjan uhraniti na dusci svojom bosciu millost, i istocnu pravednost i poradi sebe, i poradi svjeh svojeh poroddih.

Sctose sove grjeh samohochni? Svaki oni, koije od jedine nasce voglje ucignen.

Na koliko nacinaa moscese ciniti? Na cetiri: s'misli, s'rjeci, s'djellom, i s' propusctavagnem.

Na koliko nacina grjescise s' Misli? Na dva: s' nasladom, i s' poscjudom.

Sctoje naslada? Jest ona unutargna po-

povoglna ugodnoſt, koja iſhodi iſ ràſmiſcgljagna ſtvari nami mille.

Kadje grjeh ta naslada? Kad ta unutargna, i povoglna ugodnoſt ishodi iſ pomiſegljegna ſtvari ſle, i ſabragnene.

Sctoje poſcjuda? Jeſt povoglno ſcegljegne kojemudrago ſtvari.

Kadje grjeh ta poſcjuda? Kadse poſna, daie protivna raſloghu, illi ſakonu, boſciemu, i Zarkovnomu, i hotjenoſe ſagargija.

Grjescili ko ne tjerra ſle misli? Grjeſci, ako privighja, damu mogu bitti prigoda bliſcna ſle naslade, poſcjude, illi djella, ſcto o mallu negh ſvegh dogaghjaſe.

Kakose grjesci s' rjecim? Govorechi rjeci ſabragnene, i neugodne Boggu.

Kakose grjesci s' djellom? Cinechi u nadvorgnemu, ſctoje prottivno Boggu, Zarkvi, i raſloghu.

Kakose grjesci s' propusctavagnem? Ne iſvarſcjujuchi ſvoja darſcjanſtva, kadje mochno.

Koli-

Digitized by Google

Kolikeje varste ti grjeh samohotjeni? Dvoje, jednoje smartni, a drugoje, oprostivi grjeh.

Sctoje grjeh smartni? Miso, rjec, djello, propustavagne teszko -- protivno gljubavi bosciom, a to jest kojomgod gnegovoj sapovjedi.

Sasctose sove smartni? Erbo donosi smart dusci s a to jest svarsceno gasi gljubav bosciu, otimglje safviem millost gnegovu umartvuje dobra djella tvorena u bosciom millosti, nescivotna cini ona s gnim sajedno ucignena, usmnascia sctette po grjehu istocnomu doradjene, i saslusciuje vjecne mukke pakljene.

Sctoje grjeh oprostivi? Miso rjec, djello, i propustavagne u mallom, i lakom stvari, protivno kojomgod sapovjedi bosciom, alli nije suproch gljubavi gnegovom, erbo gnu negasi, negh isctom gne goruchstvo umalahniva.

Sasctose sove oprostivi? Erje doktojan, dase lascgne prosti, bivscie pomankagne priateglja bosciega.

Digitized by Google

Jelli ovi grjeh malahan? Jeſt prì ſmartnomu grjehu, nu u ſebi ſloje veliko, erje Boggu neugodan, raſbaglia duſciu, terje uputchjuje k' ſmartnomu grjehu, i ſasluſcjuje teſcke, nu vremenite pedepſe;

Kakoſe moſcemo iſbaviti ovega grjeha? S' iſvarſtnom bolleſti, i kroſ ſva ſvetotajſtva, kadimſe pridruſci pokajagne.

Kadſe ima ſvatti grjeh smartni tà miſo, rjec, djello, i propuſtavagne, kadli oprostivi? Akoſe oprjeciva teſcko ſapovjedi boſciom, i Zarkovnom, alli komu oſſobitu darſcjanſtvu, tadje grjeh ſmartni: akoſe paka oprjeciva u ſtvari lakom, i malahnom tadje grjeh oproſtivi, i mali.

NAUK ſA SRECHNU SMART.

SVeti Aguſtin govori, da ſmart jeſt taka, kakavje ſcivot; dake ko hochje ſrechno umrieti, triebaje, da ſvaki dan ſcive, kako dachje umrieti ti iſti dan.

Smart

Smärt nije drugo, neggo raſdjegljegne duſce od tjela, i vjekovito odjegljegne s'ovega ſvjeta. Vrjeme gne nefnaſe, nuchje bitti, kadſe najmagne nadamo; ſato brinimoſe, dokje vrjeme priatno, i dani ſpaſſegna, da ne budemo gorko, i ſaludu plakkati naſce ljenoſti, kad ne budde milloſti.

Ko nepriſtanno cini ſadovogljegna pokorna, i oſtala dobra djella, i raſmiſcglja ceſto uſcivagne rajsko, tiem skratchiva, i oſlaghjuje ſtrah ſmarti.

Naſtoj nikoga ne vrjeghjati, i neſuditi, erbo govori Iſſukarſt *ne sudite; da nebudete ossudjeni*. Neggo buddi miloſtiv ſa ſvakjem, a oſſobito s'onjem, kojſu u kakvom nevogli, ko s'nemochnizima, s'ſirotami, s'proſsjazima, i s'duſciami u ociſtiſctu; erbo Duh Sveti govori po Davidu. *Blaſcen, koi razſumje potrebu ubogoga, i prosjaka, u dan ſli oslobodichje gnega Goſpodin.*

Gledaj nad tobom ove tri ſtvari vaſda ſtojechje: Oko boſcie, koje ſve

Digitized by Google

viddi : Uho ; koje ſve cjuje : Kgnighe ſcivota, koje uſdarſcju ſva tvoja i dobrocignegna, i ſlojſtva.

Protreſivaj ceſto ſla proſcjaſta, to jeſt grjehe, daih placceſc, i unaprjedaſe od gnih cjuvaſc : dobra vremenita ovega ſvieta, daih ſpoſnaſc ; daſu ſpadgliva, i laſciva, i ſa malloſe darſcju : Dobra vjekovita, i nebeska ; erboſu prava, iſtinita, i nedohitna dobra ; blaggo onemu, koih ſasluſci.

Ceſtoſe iſpovjedaj, i priceſtivaj, erbo govori S. Hilario *Bojatiſe vaglja, daſe takodjer od ſpaſſegna budde raſluciti, koiſe ſada u dugo raſlucjuje od tjela Jeſuſſova.*

Oberi gneke Svetze ſa oſſobite odvjetnike, i ſvaki dan priporucivaimſe, nadaſve B. D. Mariu, S. Joſefa, S. Mihajla, erbo Jeſus govori : *cinite priateglje* ; neka kad doghje ſuproch tebi Djavo na cjas ſmarti, mobudeſc hrabreno obrachjati ſuproch gnemu doſtojanſtva Iſſukarſtova po putu pomochi, i pomol-

le-

legna primoguchjega tieh Svetjeh Parazaa, i ostajati dobitnik.

Vasda duh pakljeni ima briggu privaritnas, i dobiti, a ossobito pri smartnomu vremenu; sato kako on nastoi na nascju sctettu, tako mi nastoimo neostati privareni, neggose spassiti. Radi cessa svak, ko hochje uccinitu srechnu smart, neka ima pomgnu sljedechje naredbe upametovati, nekaih budde isvarscivati; i neumjetne pomagati u najposlednom nemochi, kadse bude namjeriti na takom sgoddi.

1. Imase nemochnik sasviem sarzom obratiti k'G. Boggu, sagarliti svoju nemoch illi ko bic poslan sa svoje grjehe, illi ko jedno napomenivagne, da cini pokorru, i pripravise na smart, sa damu ne budde isnenada, i u nevrjeme. Ima s'tega usroka sahvaglivati bosciemu millosardju, erbo hochje Bogh, da ovdi isplati dûgh sa grjehe, i pripravise k' gnegovu uscivagnu na vrjeme.

2. Ima ptotrestiti sa dobba svoj sci-

vot, akoje komu ſcto duſcjan; damu plati oncjas, ako ima odkle; akoje ko gnemu duſcjan, daga oſtavi u ciſtu, i pravednu dugovagnu; akoje na koga raſarcen, illi u ſvaghi, daga doſove, proſtimu, i s' gnimſe pomiti, pita u gnega proſctegne, er ko negljubi iskargnega ſvoga, negljubi Bogga, a ko negljubi Bogga, on jeſt oſſudjen, i proklet.

3. Ima ſa dobba raſrediti ſvoje blago vremenito po pravednoſti, ko napriliku Roditegljom, ſceni, Djezi, rodbini, sluſcbi, i *akoje celjade bogatto*, Uboſjem, ſirotami, Zarkvam, ſa martve, illi ſa koje inno dobro na utjeſcegne duhovno, i teleſno iskargnega.

6. Ima ſa dobba iſpovidjetſe, i priceſtiti, ſa da pokrjepjen s' tjelom Iſſukarſtoviem veſſelo budde putovati s'ovega ſvjeta, erbo ko odmice iſpovidjetſe, i priceſtitſe, ceſtokrat oſtane privarren illi umirnchi prie neggo mislise, illi upadajuchi u ſmartno martvilo, radi

koga

koga nebude vech vrjedan govoriti, a dosta puta ni mizati s' sobom.

5. Ima primiti pomasagne uglja svetoga prie negh pamet *is*gubi, erbo to svetotajstvo veliku koriſt donosi dusci, *i* mnogoje krjepi suproch strahu smarti, i nopastovagnu hudobskomu.

6. Ima tarpjeti dobrovoglno sve bollesti, i trude smartne radi Bogga, erbo ko dobrovoglnie podnosi, ti kasce u djellu, da vechje Bogga milluje, i gljubi; Neka ima k' temu u pomoch u rukami, illi prid occima priliku Iſukarsta propetoga, B. Gospe, kralieſc, i cestjekrat boggogljubnoih pogljubi.

7. Imase ukasati tih u govoregnu, i ostalomu dobro djellovagnu, neka vechma Boggu ugodi, a iskarniem ostavi dobar *is*gled, i blagoslovnu uspomenu. Sato vaglja svekolike brighe svietovne na stranu staviti, i nemisliti nikod iste scene, djeze, blaga, Gospostva, neggo samo Boggush priporucivati, erbo te misli svjetovne nisçta nepomagaju, a

mogu mnogo nauditi, pokli famo sarze muccju, i cinu lasnose saboravgljati od Bogga.

8. Ima u to vrjeme imatti u sarzu i ustima imena Iesussa, Marie, S. Josefa, S. Mihajla, Andjela strasujanina, Svetza imena svoga, i ostaljeh Parazaa svojeh: ponavgljati s' sarzem djella Vjerre Ufagna, gljubavi isvarsne, pokajagna, isvarsna ugoghjegna s'vogljom bosciom: poscigljati is sarza boggogljubne usdahe k Boggu. B. Gospi, Svetzima.

9. Ima Iskatti Redovnika, i molitga, damu cesto budde napomenivati nacine, kakochjese arvati suproch svjem napastovagnima podobnjem odvartatga, da nemisli o Boggu: damu stavglja na pamet boscie millosardje, gljubav, dobrocinstva, uscivagne rajsko, priporucegne D. Marie, i ostaljeh Svetazaa, Ljepotu drustva nebeskoga, poscegljegne vidjegna bosciega, i radost, kojase kuscja u vjek slavechi Bogga tako dobra, tako blaga, tako ljepa, tako

Digitized by Google

iſvarſtna; er ovo poſcegljegne jeſt Boggu vele ugodno, a nemochniku koriſtno.

10. Ima priporuciti ſvjem, koji buddu okolo gnega, damu buddu ſamo govoriti o duhovnjem ſtvarima, i nebeskjem ljepotami, a ſve ſemaglske, i ſvjetovne raſgovore da oſtavu na ſtranu, ko na priliku pripovjedati cjudeſa Iſſukarſtova, kojaſu poſſiana pò ſvemu S. Vaneghjeglju; Milloſti B. Gospe, i ſvetjeh: i akobi joſc nemochnik dobro raſumio, ovamu u pamet donoſti. Draghi Bratte.... ſeſtro:... N... Vjerruj temeglito, daje jedan Bogh, koi dava dobrjem Raj, a ſljem pako... Vjeruj daſu tri Sobſtva boſcjanſtvena Otaz, Sin, i Duh ſveti... Da ſin boſcij uciniòſe cjovjek, i umro na kriſcju ſa naſce ſpaſſegne... Vjerruj ſva otajſtva, koja uci, i vjerruje S. Matti Zarkva, erboje ſve to gnoj objavio G. Bogh, koije najvechja iſtina... Svjedoci G. Boggu, da u vjerri karſtjanskom hochjeſc i

ſcivjeti, i umrieti, i pridamn iſti ſcivot ſa Vjerru... Ufaj u Bogga, dachjeti proſtiti ſve grjehe radi doſtojanſtvaa iſſukarſtovjeh... Ufaj dachjeti datti pomoch gnegove milloſti, s' kojom dobro djellovati do ſmarti, a pak slavu vjecnu... Svjedocimu da ſve ovo ufaſe radi gnegova obcchjagna privjernoga, primilloſardnoga, i primoguchjega.... Gliubi G. Bogga varhu ſvjeh ſtuari, erboje on najvechje dobro... Svjedocimu daga gljubiſc ſa ſviem ſarzom, ſa ſvom duſcjom, i pameti tvojom... Rezimu s' ſarzem goruchjem... Gljubimte Boſce moj radi neiſmjerne dobrote tvoje... Radujemſe, i veſelim, daſi ti najvechje dobro, i vrjedan ſve gljubavi radi ſvjeh iſvarſnoſti tvojeh... ſcelimte odkrivena gledati, date uſmobudem vechje gljubiti... ſcjomie, daſamte uvrjedio s' mojem griesima rad ſame gljubavi, kojuti noſſim u vjeke poradi tvoje iſte dobrote... Marſim na ſve grjehe moje vechje neggo na ſvako inno ſlo... Od lu-

ſucjujem uñaprieda s' tvojom S. pomochi vechjete nighda uvrjediti... Praſctam dobrovoglno ſvakomu momu iskargnemu radi tvoje gljubavi, i molimte damu i ti proſtiſc...

O Pridraghi moj Jeſuſſe: ſmillujſe meni: proſtimi ſve moje griehe: pomoſime. Neoſtavime:..Mario Majko milloſardja pomillujme: obranime: S. Joſefe priporucime Ieſuſſu, i Marii Dievizi...S. Mihajlo pokrjepime s' tvojom obranom, i ſctitom. Andjele ſtraſcjanine cjuvajme po ovom najvechjom potrebi. Sveti N. N. koiſimi poſtavgljen ſa parza na karſctegnu buddi ſa menne... Sveti N. N. kogaſam proſſio u Bogga ſa dobra moga ſcjvota, ſa pomochnika na cjas ſmarti moje, ſadje vrjeme, daſe molſc ſa menne... O. I. M. I. pridavam duſcju moju u ruke vaſce. O. I. M. I. primite duſciu moju u milloſt vaſcju...Jeſuſſe. Jeſuſſe. Jeſuſſe: u ranne tvoje poſcigljem duſcju moju.

NACIN PRIPORUCEGNA DUSCE,

Mlsnik, okropitchje s' vodom Karsctenom Umiroza, i mjesto, ghdje stoi; pak pri uſceſcenom svjechi vosctanom blagoſovjenom, datchjemu blagosov, govorechi. Blagoſov priſvetoga Trojſtva, Oza ✠, Sina ✠, Duha ✠ Svetoga ſiſcjo nada te, i bivo u vjek. Amen. *Isti blagosov ponavgljase na najposlednom isdissagnu.*

Goſpodine Iſſukarſte, radi one gorkoſti Mukke tvoje, kojuſi podnio na kriſcju, najvechje na cjas oni, kad Duſcja tvoja priſveta iſidè iſ priſvetoga Tjela tvoga, ſmilluiſe Duſci slughe tvoga *tvoje* u guegovu, *gne* priminutchju.

LETANIE.

GOſp. pomilluj. Iſſukarſte pomilluj. Goſp. pomilluj.

S. Mario, *moli ſa gnega*, illi *ſa gnu*.

S. Mihajlo, *moli ſa gnega*.

Svi

Svi Sveti Andjeli, i Arkandjeli, *molite sa gnega.*
S. Abele, *moli sa gnega.*
Vas kor Pravednjeh, *moli sa gnega.*
S. Abrame, *moli sa gnega.*
S. Ivanne Karstiteglju, *moli sa gnega.*
S. Josefe, *moli sa gnega.*
Svi Sveti Patriarki, i Prorozi, *molite sa gnega.*
S. Petre, *moli sa gnega.*
S. Pavle, *moli sa gnega.*
S. Andria, *moli sa gnega.*
S. Ivanne, *moli sa gnega.*
Svi Sveti Apostoli, i Vangelisti, *molite sa gnega.*
Svi Sveti Pravednizi, *molite sa gnega.*
S. Stjepane, *moli sa gnega.*
S. Lovrjence, *moli sa gnega.*
Svi Sveti Mucenizi, *molite sa gnega.*
S. Siliveſtro, *moli sa gnega.*
S. Gargure, *moli sa gnega.*
S. Agustine, *moli sa gnega.*
Svi Sveti Biskupi, i Ipovjednizi, *molite sa gnega.*

S.

Digitized by Google

S. Benedetto, *moli ſa gnega.*
S. Franceſco, *moli ſa gnega.*
Svi Sveti Kalughjeri, i Puſtignazi, *molite ſa gnega.*
S. Mario Mandaljeno, *moli ſa gnega.*
S. Lucio, *moli ſa gnega.*
Sve Svete Djevize, i Udovize, *molite ſa gnega.*
Svi Sveti, i Svetize boſcie, *molite ſa gnega.*
Milloſtiv buddi, *Prostimu* (joj) *Gospodine.*
Milloſtiv buddi, *Usliſciga* (e) *Gospodine.*
Od ſargebe tvoje, *Oslobodiga* (e) *Gosp.*
Od poghibli ſmarti, *Oslobodiga Gosp.*
Od ſle ſmarti, *Oslobodiga Gosp.*
Od Mukaa pakljenjeh, *Oslobodiga Gosp.*
Od ſvakoga ſla, *Oslobodiga Gosp.*
Od Oblaſti Djavla, *Oslobodiga Gosp.*
Radi porodjegna tvoga, *Oslobodiga Gosp.*
Radi kriſcja, i mukke tvoje, *Oslobodiga Gosp.*
Radi Smarti, i Pokopagna tvoga, *Oslobodiga Gosp.*
Radi ſlavna Uskarſnuchja tvoga, *Oslobodiga Gosp.*

Ra-

Digitized by Google

Radi ejudnovita uſaſcja-
ſtja tvoga, *Oslobodiga Gosp.*
Radi milloſti Duha Sve-
toga Utjeſciteglja, *Oslobodiga Gosp.*
Na dan ſudgni, *Oslobodiga Gosp.*
Greſcnizi, *Molimote, cjuj nas.*
Damu proſtiſc, *Molimote, cjuj nas.*
Goſpodine pomilluj. Iſſukarſte pomilluj.
Goſpodine pomilluj.

MOLITVA KOD UMIROZA.

O Djeliſe Duſcjo Karſtjanska s' ove-
ga ſvjeta u ime Oza ✠ Svemogu-
chjega, koite ſtvorio, u ime Iſſukar-
ſta Sina Bogga ſcivoga ✠, koije ſate
mukku podnio, u ime Duha Svetoga
✠, koi u te bji ulit, u ime Andjelaa,
i Arkandjelaa; u ime Priſtogljaa, i Go-
ſpodſtvaa; u ime Poglaviſctvaa, i Mo-
guchſtvaa; u ime Kerubinaa, i Sera-
finaa; u ime Patriarkaa, i Prorokaa; u
ime Svetjeh Apoſtolaa, i Vanghjeliſtaa;
u ime Svetjeh Mucenikaa. i Iſpovjed-
ni-

ńikaa ; u ime Svetjeh Kalughjeraà ; i Puſtignakaa ; i u ime Svetjeh Djevizaa, i ſvjeh Svetazaa , i Svetizaa boſcjeh ; bilo danas u miru mjeſto tvoje , i pribivagne tvoje u Svetomu Sionu po Iſuſkarſtu Goſp. naſcemu . Amen .

Boſce milloſardni , Boſce blagoſtivi , Boſce , koi po] mnoſctvu pomillovagnaa tvojeh grjehe pokoſnikaa ſmarcivaſc, i proſcjaſtjeh ogrjeſcegnaa krivine s' proſctegnem odpuſctavagna iſpraſnujeſc , pogledaj blagoſtivo na ovega *ovu* ſlughu tvoga *tvoju* , i odpuſctegne ſvjeh grjehaa ſvojeh , koje ſa *ſviem ſarza* ſpovjedagnem proſſi , mogljen usliſci . Ponovi u gnemu primilloſtivi Occe, ſctogodje ſemaglskom slaboſti iſctechjeno , alli ſctogodje hudobskom privarom ozkvargneno , i k' jedinſtvu Tjela Zarkovnoga Udo odkupjegna priſtavi . Smillujſe Goſpodine na uſdiſſagnà ; ſmillujſe na ſuſſe gnegove *gne* ; i neimajuchi uſdagna , neggo u tvoje milloſardje , na ſvetotajſtvo pomiregna tvoga primi .

mi. Po Issukarstu G. hascemu. Amen.

Priporucivamte svemoguchjemu Boggu, pridraghi Bratte, *Sestro*, i onemute, cigovosi stvoregne, pridavam, da kad gljudski dūgh, pridohodechi smart, usbudesc saplatiti, k'Stvoriteglju tvomu, koite od kala semaglskoga stvorio, vratiscse. Ishodechju dake Duscju tvoju is tjela svjetli skup andioski susreo; Sudno Apostolaa vjechjè k' tebi prisclo; bjeljeh Mucenikaa slavodobitna vojska k' tebise uputila, ljerna sdracnjeh ispovjednikaa druscba okruscilate; vesselechjeh Djevizaa kor primiote, i blascenoga pokoja saghargljegne u krilo Patriarkaa stisnulote; blagh, i vesseo pogled Issukarsta ukasotise, koi tebe meghju pridàse stojechim bes pristanka bivati odlucio: Nesno iscta, scto strasci u tminnam, scto sckripi u plamenim, scto morri u mukkam. Ustavilase kudoba pristrahovita sa sviem karvnikom svojem; u doscjastvu tvomu, sadruscjvajuchite Andjeli, ustreslase, i u vjecne nochi propas ne-

mil,

milli pobjeghla. Uſtò Bogh ✠, i raſparſcjaliſe nepriategli gnegovi, i pobjeghnuli, koiſuga marſjeli, iſprid liza gnegova. Kako neſtaje dim, neſtalli; kakoſe topi voſak iſ prid liza oghnja, tako poghinuli greſcnizi iſ prid liza boſcjega; i pravednizi pirovali, i uſigravali u vidjegnu boſciemu. Smeleſe dake, i ſazazgljenile ſve cette pakgljene, sluſcbenizi Sattanaſſovi put tvoj ſaprjeciti neſmjeli. Oslobodiote od muccegna Iſſukarſt, koi ſa tebe bji kriſcju pribjen; oslobodiote od vjecne ſmarti Iſſukarſt, koi ſa tebe umrjeti doſtojoſe. Poſtaviote Iſſukarſt Sin Bogga ſcivoga meghju Raia ſvoga vaſda raskoſcna ſeleniſcta, i meghju ovzami ſvojem, iſtinite oni Paſtjer poſnò. Onte od ſvjeh grjehaa tvojeh odrjeſcio, i obdeſnu ſvoju meghiu iſabranikâ ſvojeh ſrechju poſtavio. Odkupiteglja tvoga lize k'lizu gleddo, i ſvegh pridgnim ſtojechi priodkrivenu s'blaſcenjem occima vighjò iſtinu. Odredjen dake meghju cette blaſcenjeh raſgleda-

Digitized by Google

dagna boſciega sladoſt uſcivo po ſve vjeke vjekaa. Amen.

MOLIMO.

PRimi Goſpodine slugu tvoga *tvoju* u mjeſto ufanoga ſebi ſpaſſegna od milloſardja tvoga. Amen.

Oslobodi Goſpodine Duſcju slughe tvoga *tvoje* od ſvjeh poghibaa pakla, i od *ſaveſajaa* mukkaa, i od ſvjeh tugovanja. Amen.

Oslobodi Goſpodine Duſcju slughe tvoga *tvoje*, kakoſi oslobodio Enoka, i Illiu od opchiene ſmarti *ſvjeta*. Amen.

Oslobodi Goſpodine duſcju slughe tvoga, *tvoje* kakoſi oslobodio Noe od poropa vodenoga. Amen.

Oslobodi Goſpodine Duſcju *ſlughe* tvoga *tvoje*, kakoſi oslobodio Abrama od Ur Kaldeoskoga. Amen.

Oslobodi Gospodine duſcju *ſlughe* tvoga *tvoje*, kakoſi oslobodio Jobba od mukaa ſvojeh. Amen.

Oslobodi Goſpodine duſcju *ſlughe* tvoga, *tvoje*, kakoſi oslobodio *Iſaka* od po-

poſvetnize, i od ruke Oza ſvoga Abrama. Amen.

Oslobodi Gofpod. Duſcju ſlughe tvoga *tvoje*, kakoſi oslobodio Lotta od ſodome, i od plamenih oghgnenjeh. Amen.

Oslobodi Goſpodine Duſcju ſlughe tvoga, *tvoje*, kakoſi oslobodio Moiſeſſa od ruke Faraona kraglja jeghjupkoga. Amen.

Oslobodi Goſpodine Duſcju slughe tvoga, kakoſi oslobodio Daniela od jamme lavaa. Amen.

Oslobodi Gospodine Duſcju slughe tvoga, *tvoje*, kakoſi oslobodio tri Djetichja od pecchi oghgna gorunchjega, i od ruke kraglja nepravednoga. Amen.

Oslobodi Goſpodine Duſcju slughe tvoga, *tvoje*, kakoſi oslobodio ſuſanna od himbene krivine. Amen.

Oslobodi Gospodine Duſoju slughe tvoga, *tvoje*, kakoſi oslobodio Davida od ruke kraglja ſaula, i od ruke Golie. Amen.

Oslobodi Gospodine Duſcju slughe tvo-

tvoga, *tvoje*, kakoſi oslobodio Petra, i Paula iſ tamnizza. Amen.

I kakoſi priblaſcenu Teklu Djevizu, i Mucenizu tvoju od troih priſlohudieh muccegnaa oslobodio, tako osloboditi doſtojſe Duſcju ovega *ove* slughe tvoga, *tvoje*, i cini, daſe s' tobom raduje u dobrima nebeskjem. Amen.

MOLITVA.

PRiporucivamoti Goſpodine Duſcju slughe tvoga, *tvoje*, i molimote, Goſpodine Iſukarſte ſpaſſiteglju ſvieta, da radi koje na ſemglju milloſardno ſiſcjoſi, ne kratiſcſe u krila tvojeh Patriarkaa poſtavitje. Poſnaj Goſpodine ſtvor tvoj ne od tughjeh Boggova ſtvoreno, neggo od tebe ſamoga Bogga ſcivoga, i iſtinoga, etbo nije drugoga Bogga iſvam tebe, i nije do djellovagha tvoga. Raſveſeli Goſpodine Duſcju gnegovu *gne* prid lizem tvoiem, i neſpomigniſe nepravednoſtji gnegovjeh, *gne* ſtarjeh, *i* netrjeſnoſtji, koje probudj ſardjtoſt, alli vrelloſt ſle poſcjude. Er ſaſve

Digitized by Google

ſve daje ſagrjeſcio, alli Oza, ſina, i Duha ſvetoga nije ſatajo, nuje vjerrovo, i cjaſt boſciu u ſebi imoje, i Boggu, koi ucinî ſva, vjernoſe poklonio.

MOLITVA.

NE ſpomgniſe molimo Goſpodine grjeſcegnaa gnegove *gne* mladoſti, i neumjetonſtvaa, neggo po velikomu tvomu milloſardjv ſpomeniſe od gnega *gne* u ſlavi vedrine tvoje. Otvoriliſe gnemu *gnoj* nebeſſa, Veſſeliliſe gnemu *gnoj* Andjeli. U kragljeſtvo tvoje Goſpodine primi slugu tvoga *tvoju*. Primioga *je* S. Mihajlo Arkandio, koi Vojske nebeske ſaſlufcj poglaviſctvo. Doſclimu *joj* na ſufrettagne Sveti Andjeli Boſcij, i priveliga *je* u Grad Nebeski Ieruſalem. Primioga *je* B. Pettar Apoſto, komu od Bogga bjehu pridati kgljuci kragljeſtva negeskoga. Pomogoga *je* S. Pavvo Apoſto, koi ſaſlufcî bitti ſud odabragna. Pomolioſe *ſa gn gnu* S. Ivan odabrani boſcij Apoſto, komu objavgljene behu otajnoſti nebeske. Moliliſe *ſagn*

gnu

gnu ſvi S. Apoſtoli, kojem od Goſpodina bji data oblaſt veſcivati, i odrjeſcivati. Umolilise ſagn, gnu ſvi ſvetzi boſcji, koi radi imena Iſſukarſtova podnjelisu mukke na ovem ſvjetu: neka ſvuceni iſ ſaveſajaa putti doprjeti ſatsluſci na slavu kragljeſtva nebeskoga, dopuſctujuchi tako Goſpodin naſc Iſſukarſt, koi s' Ozem, i ſ Duhom ſvetiem ſcive, i kragljuje u vjeke. Amen.

MOLITVA.

IEſuſſe, Goſp. Boſce naſc, radi imena tvoga pomochnik, i Spaſſitegl buddi ovoj Duſci, i ſvjetlóſt Svete Vjerre u gnu ulji, da veſſela k'tebi doghje. Uſtanni dobri Jeſuſſe, na pomoch gne, i ne otjerae do ſvarhe; primie, i neſmutie od nadagna ſvoga, obratioj obraſ. tvoj, i oslobodie od vjecne oſſude, pomoſie, daſe ne iſgubi, poklie ona djello rukaa tvojeh; ochjutchjela, molim, pomoch milloſti tvoje, ſada s' tobom budde ſcivjet u vjeke, koi jeſi blaſcen bes ſvarhe. Amen.

Digitized by Google

Na iskodu Dusce datchjemu blagosov, pak govoriti.

JEsus, Jesus, Jesus. U ruke tvoje Gospodine priporucujem Duh moj. Gospodine Issukarste primi Duh moj. Mario Majko millosti, Majko milosardja Time brani od nepriateglja pakljenoga, i na ovi cjas smarti primi: S. Mario, moli sa me.

Priporucimu Dusciu, i spomignise od gnu tvomu dobrodjelloganju.

Sve Na Vechju Slavvu Bosciu.

Pomagnkanje na listu 82. *o pok. neisv.* i rad sctetaa varhnaravnjeh; ko na priliku erse grjescechi gubi Raj, dobiva Pako, isgarghjujese Duscja s' grjehom, i doradjujuse sve ostale tughe.

Digitized by Google

PRILOGH

Djella krepostji karstjanskieh, kojase imadu napomenivati Nemochnizim, kadimse pokasce Tjello Issukarstvo ako budde nacina, pri gnihovu najposlednom pricestjenju.

PRidraghi Bratte, (*sestro*), evoti Jesussa nascega Spassitegja, koije doscjo pohoditi, i utjesciti tebe, i darovatti samoga sebe tebi u ovemu prisvestomu svetotajstvu. Pripravise dake daga primisc dostojno, i poboscno; ter ako nemoscese s' ustima, numu rszi s' sarzem.

Moj draghi Jesusse, pravi Bosce, i pravi Cjovjece. Tisi jedini sin oza nebeskoga, i drugo sobstvo prisvetoga Trojstva, koisise ucinio Cjovjek u pricistoj utrobbi Marie Djevize po kreposti duha Svetoga, i u isto dobba Bogh osto; umròsi na kriscju sa gljubav nascju; uskarstnuòsi, i usiscjo na Ne-

besa, gdje slavan sjedisc obdesnu tvoga Oza Boscjanstvenoga, odkle imasc dochi sudit scive, i martve: Vjerujem u te, spovjedàmte, i klagnàmse tebi scivomu, i pravomu, koi pridamnom stoisc, i istinito bivasc s' tvojem Tjelom, karvi, Duscjom, i s' boscjanstvom u temu prisvetomu svetotajstvu. S' ovom vjerrom, kojùsi ti objavio svetoj Matteri Zarkvi, a S. Matti: Zarkva uci nàs, hochju priminuti s' ovega svjeta, i umrjeti. I erbo Ti jesi svemoguch, i bes svarhe millosardan, postavgljàm u te sve moje usagne, i usdàmse u tvoju dobrotu neismjernu. Tvoje doscjastje u moje sarze, i u moju dusciu tuscnu, i nedostojnu cinimi usàti cjudnovite millosti od tvoje blagodarnosti neismjerne, koje hochju usdarscjatti po putu tvoje svete pomochi u dusci mojoj do smarti. Negledaj, moj draghi Jesusse na moju nedostojnost, neggo po dostojanstvim tvoga scivota, i smarti prosti sve moje grjehe,

i pri-

i prigli k meni, erbòte ja raſumiem primiti ko ſaklad najſtanovitji, i najiſtinitji dachjèſcmi datti slavu vjecnu, kojùſimi obechjo. I s'ovjem ſtanovitjem ufagnem hochju umrjeti.

Goſpodine Boſce moj, ſcjomie najvechje, dasàmte uvrjedio, erbòſi ti dobrota najvarhovitia, i doſtojànſi biti gljubgljen beſ koncjanno varhu ſvjeh ſtvarji radi ſvjeh iſvarſnoſtji tvojeh. Odlucjujem s'tvojom ſvetom pomochi nighdàte vechje uvrjediti.

Prigljubeſcglivi moj Jeſuſſe gljùbim tvoju dobrotu najvarhovitiu, i najneiſmjerniu ſa ſviem ſarzem, i ſa ſvom duſcjom mojom: i Radi ſama uſroka tvoje gljubeſcglivoſti neskoncjanne, i tvoje gljubavi priſvete poſcjudànſam vaſda varſciti tvoju voglju priſvetu i u ſcivotu, i u ſmarti. I ſato, akòje tvoja voglja ſvàtme ſada na ſcivot vjecni, podlagàmſe dobrovoglno, i radoſno tvojoj blagòugodnoſti. Alli proſſim ovu milloſt ſa gljubav tvoje pri-

Digitized by Google

boleſtne mukke, i ſa one prigorke bo-
leſti, koje radi gne podnjelae tvoja pri-
ſveta Maſka, tojeſt dàſe doſtoiſc cini-
ti, da iſta tvoja priſveta Majka Ma-
ria Djeviza buddeme pomagati ſcgne
molbam u momu ſmartnomu arvagnu,
i krjepitime ſcgne obranom primogu-
chjom, ter da bnddem iſdahnut duſcju
moju ſ'ovjem rjecima u uſtih, illi u
ſarzu.

JEſUSSE, I MARIO

PRIMITE DUSCJU MOJU.

Pak ako budde to pricestjegne najpoſledne rjetchje Svetchjenik: Primi Bratte, (*ſestro*) poputninu Tjela Goſpodina naſcega Iſſukarſta, koite branio od neprjateglja ſlobnoga, i priveòte na ſcivot vjecni. Amen.

Nacin kakòſe sluſci pomaſagne Uglja Svetoga.

Pripravitchjese tarpeſiza s'nappom cistom, i stavitchjese voda karsctena na

gnu;

Digitized by Google

gnu; à paka svetchjenik poloſcichje na'gnu uglje Sveto, obuchje kottu, i stolu, i pocetchje blagosov s' vodom karsctenom. Alli parvo ima rjeti na ulasegne u dom nemochnikov.

S. Mir ovemu dommu.

O. I ſvjem pribivajuchim u gnemu.

Na okropjegne s' vodom karsctenom.

S. Pokropichjeſc mene s' opantom, i ociſtichjùſe, umichjeſc mene, i nad ſnjegom objelitchjuſe.

S. Pomoſcegne naſce u ime Goſpodinovo.

O. Koi ucinj Nebbo i ſemglju.

S. Goſpodin s vami.

O. iſ Duhom tvojem.

Molimo.

ULjeſla Goſpodine Iſſukarſte u dom ovi po ulaſegnu ſniſtenſtva naſcega, vjecna ſrechja, boſcia ceſtitoſt, vedro veſſeglje, gljubav plodna, ſdravglje vjekuvjecno; pobjeghlo iſ ovega mjeſta priſtupagne hudobsko, ovdi bili Andjeli mira, i dom ovi oſtavio

ſvaki ſlobni nesklad.

Uſvelici Goſpodine ime Sveto tvoje, i blagoſovi opchjegne naſce, poſveti ulaſegne ſniſcenſtva naſcega, koi ſvet, i milloſtiv jeſi, i bivaſc s'ozem, i s Duhom ſvetiem u vjeke vjekaa. Amen.

Molimo, i proſſimo u Goſpodina naſcega Iſſukarſta, da blagoſivgljajuchi blagoſovi ✠ ovo pribivaliſcte, i ſvjeh pribivajuchjeh u gnemu, udjeli gnim Andjela dobra cjuvaoza, i ucisi, dàga buddu sluſciti na raſmiſcgljagne cjudnovitjeh od ſakona gnegova, odvrati od gnih ſvé protivne vlaſti, iſbavi gnih od ſvakoga preddagna, i od ſvake ſmutchje; i ſdravjeh u ovemu pribivaliſctu cjuvati doſtojſe, koi s Ozem, i s Duhom Svetjem ſcive, i kragljuje Bogh po ſve vjeke vjekaa. Amen.

Molimo.

USliſci nas Goſp. Sveti Occe, ſvemoguchi vjecni Boſce, i poslatti doſtojſe S. Andjela tvoga s Nebeſaa, koi cjuvo, krjepio, branio, pohodio, i ſa-

i ſaſctitio ſve pribivaoze u ovemu pribivaliſctu. Po Iſſukarſtu Goſp. naſcemu. Amen.

Ovdise govori ispovjed opchjena na lizu 15

S. Pomilovo tebe ſvemoguchi Bogh, i budduch odpuſctio grjehe tvoje, priveo tebe na ſcivot vjecni. Amen.

Proſctegne, odrjeſcegne, i odpuſctegne grjehaa tvojeh udjelio tebi ſvemoguchi, i millofardni Goſpodin. Amen.

Ako budde vremena napomenutchje Svetcjenik Nemochniku, da uglje ſveto dava milloſt oſſobitu ſa arvatiſe ſuproch napaſtovagnu hudobskomu, poklie najſarditie u ove najpoſledne cjaſſe, o kojema viſſi vjekuvjecjanſtvo, da praſcta grjehe oproſtive: da ciſti, i diſce oſtatke grjehaa ſmartnjeh jur proſctenjeh, koi grjeſi oſtavgliaju ſa ſobom na duſci ſlaboſti, pripadagna, oſcjaloſtivjenja, i oſtala ſmutchjenja duhovna: da uſmnaſcja milloſt, da tjeſci, i oblakſcjava nemochnika, ſa da tarpi dobrovoglno mukke, i bolleſti

uſrokovane od nemochi: da Krjepi gnega ſuproch ſtrahu ſmartnomu: na ſvarhu da pomaga oſdravgljegne releſno, akoje duſci koriſtno. *Nakon tega probudichjemu u sarzu Vjerru, ufanje, gliubav boſciu, pokajagne, podloſcegne vogli boſcioj, i priporuchichje akolostojechim, da buddu moliti Boga ſa gnega.*

Prie pomasagna datchjemu blagosov na nacin sljedechi U ime Oza ✠ i Sina ✠, i Duha ✠ Svetoga, ugaſilàſe u tebi ſva krepoſt hudobska nadſtavgljagnem rukaa naſcjeh, i naſivagnem ſvjeh Svetazaa, Andjelaa, Arkandjelaa, Patriarkaa, Prorokaa, Apoſtolaa, Mucenikaa, Iſpovjednikaa, Djevaa, i ſvjeh ſajedno ſvetazaa. Amen.

Paka ſamokachie parst palacki u uglje Sveto, i maſati nemochnika na strane doli u pisane cinechi kriſc, i govorechi ſvoje vlaſctite rieci ſa ſvakoga pomajagna.

Na Occi

Oviem ſvetiem pomaſagnem, ✠, i ſvo-

Digitized by Google

i ſvoiem primilloſtiviem milloſardiem, proſtio tebi Goſpodin, ſctogodſi vidjegnem ſagrjeſcio (*sagrjescila*) Amen.

Otirachje spamukom strane pomaſane pakchjeha uſcechi, i pepeo odnjeti u zarkvu, ter prossuti u svetosmetnizu.

Na uſci

Oviem ſvetiem pomaſagnem ✠, i ſvoiem primilloſtiviem milloſardjem proſtio tebi Goſpodin, ſctogodſi cjuvegnem ſagrjeſcio (*sagrjescila*). Amen.

Na nosdri

Oviem ſvetiem pomaſagnem ✠, i ſvoiem primilloſtiviem milloſardjem proſtio tebi Goſpodin, ſctogodſi obognagnem ſagrjeſcio (*sagrjescila*). Amen.

Na usta stisnutjeh usnij.

Oviem ſvetiem pomaſagnem, ✠ i ſvoiem primilloſtiviem milloſardjem proſtio tebi Goſpodin, ſctogodſi okuſcjagnem, i govoregnem ſagrjeſcio, (*sagrjescila*). Amen.

Na tuke

Oviem ſvetiem pomaſagnem ✠, i ſvo-

ſvoiem primilloſtiviem milloſardjem proſtio tebi Goſpodin, ſctogòdſi tizagnem ſagrjeſcio (*ſagrjescila*). Amen.

Misnikom maſcjuſe ruke odiſgara , u injem odisdo

Na noghe

Oviem Svetiem pomaſamgnem ✠, i ſvoiem primilloſtiviem milloſardjem proſtio tebi Goſpodin, ſctogòdſi hoddom ſagrjeſcio, (*ſagrjescila*). Amen.

Po opchjenjem obicjajem noghèse maſcju odisgara, a ne oſda, ſasve da gneki hochjee , dàſe moſce eiviti pomaſagne na plesne.

Na Boke.

Oviem ſvetiem pomaſagnem ✠, i ſvoiem primillaſtiviem milloſardjem proſtio tebi Goſpodin, ſctogòdſi nasladom bokaa ſagrjeſcio. Amen.

Ovòse pomaſagne propuſctava ſcenama, i onjem nemochnìkom, koji jedvàse mogu krenuti.

Nakon pomaſanjaa Svetcjenik rjetchje

Goſpodine pomiluj. Iſſukarſte pomil.

Digitized by Google

milluj: Gosp. pomilluj. Occe nasc.

S. I neuvedi nas u napast.

O. Nu oslobodi nas oda sla.

S. Spaffi slughu tvoga (*tvoju*)

O. Bosce moj, koi (*koja*) usa u te.

S. Poscgli gnemu (*gnoj*) Gosp. pomoch oda svetoga

O. I oda Sionna brani gnega (*gnu*)

S. Buddi gnemu (*gnoj*) Gospodine turragn jakosti

O. Is prid liza Neprjateglja.

S. Niscta napredovo Neprjategl u gnemu, (*ugnoj*)

O. I Sin nepravednosti nepriloscio nauditi gnemu, (*gnoj*)

S. Gospodine usliscì molitvu moju

O. I vappaj moj k'tebi doscjo.

S. Gospodin svama.

O. I s' Duhom tvoiem.

Molimo.

GOspodine, koisi reko po Apostolu tvomu Jakobu: jelli ko nemochjan meghju vami, neka uvede Misnike zarkovne, i neka mole varh gne-

gnega maſajuchjga ugljem na ime Goſpodinovo; i molitva vjerre ſpaſſitchje nemochnika, i oblakſcjachje gnega Goſpodina, i ako u grjeſih budde, odpuſcitchjèſe gnemu. O/dravi molimo, ſpaſſiteglju naſc milloſtim Duha Svetoga slaboſti ovega Nemochnika, i iſlieci gnegove ranne, i proſtimu grjehe i ſve bolleſti uma, i putti iſ gnega i pod punno u unutargnemu, i nadvorgnemu /dravglje milloſardno povrati da s' pomochi milloſardja tvoga povrachjen na prednja ponoviſe poslovanja. koi s' Duhom Svetiem ſciveſc, i kragljujeſc Bogh po ſve vjeke vjekaa. Amen.

Molimo.

POgledaj, molimòte Gofpodine, na slugu tvoga (*tvoja*) N. N. koi (*koja*) u nemochi ſvoga tjela trudi, i iDuſcju pokrjepi, kojàſi ſtvorio, da pedepſa gnim podobren (*podobrena*) uſchjutiſe tvoiem isljecegnem ſpaſſen (*spassena*). Po Iſſukarſtu Gofp. naſcemu. Amen.

Molimo.

GOſpodine Sveti, Occe ſvemoguchi, Vjecni Boſce, koi blagoſova tvoga milloſt u nemochna ljevajuchi teleſa, ſtvoregne tvoje s' mnoggo ſtrukom milloſtivoſti cjuvaſc na ſaſvagne tvoga imena blagoſtivo priſtanni, da slughu tvoga (*tvoju*) od nemochi oslobodjena (*oslobodjenu*) i ſdravgljem nadarena (*nadarenu*) s' deſnizom tvojom uſdighneſe, s' krepoſti potvardiſc, s' moguchſtvom braniſc, i Zarkvi ſvetoj tvojoj ſa fvom ſcjughjenom ceſtitoſti povratiſc. Po Iſſukarſtiu Goſpodinu naſcemu. Amen.

Nacin s' kojem imaſe sluſciti Miſnik imajuchi oblaſt datti blagoſov na cjàs ſmarti.

Ovi blagosov imàse datti iſa ispovjesti, pricestjegna, i ugljanja onjem, koiga buddu pitali, illise mni dabiga bili pitali, sasve da poslie upalisu illi u nesvjest, illi u smartno mamvilo. A samòse nejma datti onjem, koji mru u isopchjenstvu,

i u

i u occittjem grjesima smartnjem s' nepokajagnem. Ulasechi Misnik u dom rjechje mir ovemu domu &c. pakchje pokropiti s' vodom karsctenom nemochnika, i mjesto, govorechi. Pokropitchjesc mene &c.

Ako usima nemochnik potrebu priispovidjètse, ispovidjetchjèse, toli ne, ponukovatchjèga, da ucini s' sarzem djella Vjerre, ufagna, gljubavi, i pokajagna, dàse usda u Boga, da po millosardju gnegovu ima primiti odpusctegne svjeh mukaa, kojèje imo isplatiti sa svoje grjehe, i scivot vjecni: paka rjetchje.

S. Pomoscegne nasce u ime Gospodinovo.

O. Koi ucinj nebbo i semgliu.

Ne opomenise Gospodine grjescenjaa slughe tvoga (*tvoje*) nitti osvete usimgli od grjehaa gnegovjeh (*gne.*)

Gospodine pomilluj. Issukarste pomilluj. Gospod. pomilluj. Occe nasc.

S. I neuvedi nas u napapast.

O. Nu oslobodinas odasla.

S.

S. Spaſſena ucini slugu tvoga, o (*tvoju*).

O. Boſce moj, koj (*koja*). ufa u te.

S. Goſpodine usliſci molitvu moju.

O. I vappaj moj k'tebi doſcjo.

S. Goſpodin s'vami.

O. I s'Duhom tvoiem.

Molimo.

OBlagoſtivi Boſce, Occe milloſardjaa, i Boſce ſve utjehe, koi nechjeſc, da ikko poghinne vjerrujuchi u te, i ufajuchi, po mnoſctvu pomillovanjaa tvojeh pogledaj blagoſtivo na slughu tvogu (*tvoju*) N., koga (*koju*) tebi prava vjerra, i karſtjansko ufagne priporucjuje. Pohodi gnega (*gnu*) u ſpaſſegnu tvomu, i radi jedinorodnoga tvoga mukke i ſmarti udjeli gnemu (*gnoj*) proſctegne, i odrjeſcegne od ſvjeh griehaa gnegovjeh (*gne*,) da gnegova (*gne*) Duſcja na cjas iſdahnuchja ſvoga iſnaghje tebe Sudza blagoſtiva, i oprana od ſvake Zkvarſci u karvi iſtoga Sina tvoga prichi ſasluſci na ſci-

vot

vot. vjecni. Po istomu Issukarstu Gospodinu nascemu. Amen.

Ovdise govori ispovjed opchjegna kako na listu 15.

Pak Svetcjenik Pomillovo tebe &c. *kako na listu* 127.

GOspodin nasc Issukarst Sin Boga scivoga, koi blascenomu Petru Apòstolu svomu dadde oblast vescivati i odrjescivati, radi svoga primillostivoga millosardja primio ispovjedagne tvoje, i povratiòti haglinnu parvu, kojùsi na karsctegnu primio: I ja s' oblati meni pridanom od Apostolskoga pristoglja, prosctegne ispunno, i odrjescegne od svjeh grjehaa tebi dopuscujem. U Ime Oza ✠, i Sina, i Duha Svetoga. Amen.

RAdi svetosveta gljudskoga spassegna otajstva odpustio tebi svemoguchi Bogh sve sadagnega, i doscjastoga scivota mukke, otvorio vrata rajska, i priveòte na radosti vjekuvjecne. Amen.

Bla-

Digitized by Google

Blagoſoviòte ſvemoguchi Bogh ; Otaz, ✠ Sin, i Duh Sveti Amen.

Ako nomochnik iſdisce, ter ne ostaje vremena rjeti gorgne molitve, sadostae tada datti ovi najposledni blagosov.

ISPITIVANJE

Samoga sebe po ſapovjedih boſcjeh:

O miſcgljegnu, govoregnu, djellovagnu, i propuſctavagnu Napomena.

ſNaj da u svakom ispitivagnu imase ſabigljeſciti broj grjehaa, smartnjeh ter da njesu ova sva ispitivagna o grjesim smartnjeh, neggo o magnjem.

PARVA ſAPOVIED.

O *Miscgljegnu*. Jeſſili cjaſtio, i poſctovo G. Boga varhu ſvjeh ſtvarji? Jeſili nevjerrovo kojegod otajſtvo Vjerre karſtjanske, alli ſumgnio, jelli njeli objavgljen od Boga? Jeſiliſe neuſdo u Boga, i zjenio, daſu vechi tvoji grjeſi, neggo gnegovo milloſardje? Je-

Digitized by Google

ſli odreghivo u pameti tvojoj, dachjeſc sljediti, grjeſciti ? Jeſili vjerrovo tvardo i ſtanovitto u San, ſgodde, i slicne ſtvari? Jeſili marſio na Boga, hulio gnegga; alli ſtvari boſcjanſtvene ?

O Govoregnu. Jeſiliſe tuſcio na Boga u tvojem trudim, poslovagnim, nedachjam, ſuprottivam, Jeſiliſe hvalio u tvojem grjeſima? Jeſili ucio inè, da cine krivocjaſtja? Jeſiliſe porughivo, i poſmjehivo zarkovniem cinom u ſluſcegnu boſcjemu ? Jeſili hulio i progonio celjad poboſcnu, i dobru? Jeſili ometo, dàſe necini kojegod dobro duhovno duſcno po putu tvoga ſvjettovagna, i nagovaragna.

O Djellovagnu. Jeſili cinio krivocjaſtja; ko napriliku pri ſebi darſcjo, alli s'ſobom noſſio ſle ſapiſe, i gneke uſle alli kakve inè slicne ſtvari na ſvarhu, da nemobudeſc biti ragnen, ubjen, i u to tvardo vjerrovo; alli isko nacine ſabragnene, zjech da obaſnaſc ſtvari potajne, i skrovene? Jeſili bro tra-

ve

ve u ti dań, á ńe u drughi zjech ljecegna? Jesili cinio cjaragna s' ugovorom hudobskiem? Jesilise puſctavo ljeciti s' ljezima taſctjem, i nevrjednjem oſdravglivati po ſvojom krepoſti, neggo po pripomagagnu hudobskomu? Jesili mjeſcjo boſcie ſtvari s' kakvjem taſctinama, radi datiſe budde iſvarſciti ono, ſcto po temtaſctjnama iſcteſc? Jesilise poſtamio od Vjerre Iſſukarſtove, i to alli od voglje, alli od ſtraha? Jesili ſcrio kgnighe ſabragnene beſ dopuſcregna zarkovnoga? Jesili imò omraſu, i nevavidnoſt na dobra djella, na pripovjedagna rjeci boſcie, na bogogliubne ſabave? Jesili bio nepomgniv na molitve duſcne, i na ina bogocjaſtjegna ſapovidjena? Jesili primo, alli davò pjeneſe, illi koju drughu ſtvar, ziech da buddeſc ſtechi duhovne ſtvari, i duhovniem pridruſcene, ko napriliku, dobrotvorja, (*beneficii*.)

O propoſctavagnu. Jesili nehajo uciti ſtvari potrebnite u nauku karſtjan-

skomu ? Jesili propuſctavo utjezàtſe k' Bogu u tvojem potrebam duhovnjem, i telesnjem? Jesili ne ſahvaglivo Bogu na dare, dobrocinſtva, i milloſti? Jesili cinio dobra djella na arghjavu ſvarhu ? Jesili propuſctavo ciniti dobra djella duſena radi da ne buddeſc porugan, pohrgljen, i progognen? Jesili nektio opovjedati ſudu zarkovnomu, one, koiſu tega doſtojni po zarkovnoj ſapovjedi ?

DRUGA ſAPOVJED.

Miscglſegnu : Jesili bio odredio oklignatſe krivo prem da njeſi ucinio.

Govoregnu. Jesiliſe okligno Bogom, ſvetzim, boſcjem ſtvarima, i injem ſtvorrom kò od Boga ſtvorenjem beſ potrebe, ſa himbu, illi na ſctettu iskargnega; ko naprilikul, dachjèſcſe oſvetiti, illi koje drugo ſlo uciniti? Jesili obechjavo ſctogod ſvjedocjanſtvom boſciem, i u iſto dobba neimo misli iſ-

Digitized by Google

varſciti? Jeſili imenovo Boga, Mariu Djevizu, Svetze, i oſtale boſcje ſtvari bes poſctegna, taſcto, i iſpraſno? Jeſili prokligno vrjeme, kiſcju, grad, iskargnega radi ſarditoſti, i tvoga ſla ſarza? Jeſili pſovo i kleo Boga, ſiromaſctvo, bolleſti, u kolikosùti bile poslane od iſtoga Boga? Jeſili uſimo u ſmjeh, ſcjallu, igru rjeci ſvete?

O Djellovagnu. Jeſili koga priveo, dàſe krivo ſakune, alli bio uſrok da pſuje, i prokligne Boga &c?

O Propuſctavagnu? Jeſili ne obsluſcivo ſavjete, illih mnoggo produglivo beſ priſtojna uſroka, ziech daih obsluſciſc? Jeſili nehajo iskorjeniti ſle obicjaje, oklignagna, i ine ſloſti duhovne?

TRECHJA ſAPOVJED.

O *Miscgljegnu*. Jeſili bio odredio nepoch na Miſſu u dni ſvetcjane, alli dachjeſc beſ potrebe priſtojno ute dane poslovati.

O Govoregnu. Jesilise raſgovaro u Zarkvi, priko Misse, i pri oſtaljeh zarkovnjeh ſabavah, alli govorio o ſtvarima ſljem?

O Djellovagnu. Jesili u dan ſvetcjani propoſctavo Missu rad ljenosti: inè nagovaro da ne iddu na Missu; ſagovaroih, da ne prisjedu? Jesilise ſtavgljo na poghibu neprisjeti ni ti isti pri Svetu Missu? Jesili trajo vrjeme u ſaviscgne napravè, i iſvanſctine s' poghibom da ne buddesc, alli ne prisjiesc na Missu? Jesili poslovò u dan ſvetcjani beſ potrebe? Jesili bio uſrok, da tvoji podloſcnizi nebuddu u dane ſapovidjene na Missah? Jesili cinio poslovatti beſ potrebe pristojne injem u te dane ſapovidjene? Jesili ſtojo u Zarkvi beſ poſctegna, i beſ nacina cinechi u nadvorgnemu gneka djella podobna uſtokovati ſmechju? Jesili provodio dane ſvetcjane u igrama, ſcderagnu, opiagnu, ſavaghjam, lupeſctinam, marmoſcegnim, i oſtaljem grjesima?

Jesi-

Digitized by Google

Jesili hodio na hodbe, i postpoe do pohgibne?

O propusctavagnu. Jesili nebranio tvojem podloscnizima, da ne trude u dan svetcjani bes potrebe? Jesilih poscigljo na Misse na Nauk karstjanski, na pripovjedanja boscie rjeci, na ispovjest na priceſtjenje, ne Svettovo tvoje kuchnike, na militve? Jesili ti isti propusctavo hoditi na ispovjest, priceſtjegne, i na inè ſabave duhovne? Iesilise neſabavglio u dni svetcjane o stvarima duhovnjem. ko napriliku sctiti kgnighe svete moliti Boga ſajedno s'kucknom celjadi kadje bila potreba daim dasc dobar isgled?

CETVARTA ſAPOVJED.

Miscegljegnu. Jesili marsio na Oza Matter, i ostale starie od Bogàti postavgljene? Jesilim poscjudio smart sudio krivo o gnima, rugoimse hulioih, i scjudioim koje slo u sarzu tvomu?

O Covoregnu. Jesili marmoscio sagni-

ma, olli prid gnima, proklignoih, prjetioim, potvoroih; alli to isto cinio s' jnom celjadi kuchnom?

O Djellovagnu. Jesili prusćio ruke na gnih, tisnuoih, udrioih, o scjalostivioih, bes gnihova snagna? Akoe paka starji, pitajga jelli svoju Djezzu svarto od sle drusćbe: vodioih sobom na dobra djella: cjuvoih od arghjavjeh prigodaa: sillovoih da isaberru bichje suproch gnihovom vogli? Jesilih progonio, kad nebi tjelli slјediti tvoj arghjav. isgled? Jesili vodioih na sle sabave, igre, opianja, psovanja, i ostala sla djellovanja? Jesili blago tvoje rasmeto u igre i u inè nepotrebnite stvari sctettom tvojeh kuchnikaa?

O propusctagnu. Jesili nepomago oza, i Matter u gnihovjem potrebam, kratioim slusćbu, neslusćjoih? Jesili nedavo hranu sceni, Djezzi, i podlosćnizima, ni ostale potrebe? Jesilih ne nastavgljo na dobro poslovagne, nauk, sanat allisih pusctavo bes usde na nevoglni scivot.

PE-

O *Miscgljegnu*. Jeſili ſcjudio oſvetu, ſmart, alli koje drugho ſlo iskargnemu: veſelioſe u ſlu gnegovu, i naslaghivo: ſcjalloſtiviòſe rad gnegovjeh hvalaa, dobaraa, imagna, ſdravglja.

O *Govoregnu*. Jeſili s' ſaviſcgnega neuſtarpjenſtva, illi s' koga inoga ſla uſroka ſcjudio ſebi ſmart; jeſili ſebe illi drugoga radi ſla ſarza s' tiem drugom poſcigljo. Jeſili drughjeh osloglaſivo pridgnima, alli ſa gnima? Odkrivo tughju necjas ne raſglaſcenu: potvoro celjad? Jeſili tjerro s' nemilloſti proſsjake? Jeſili karo drughjeh, radi da iſrigaſc ſamo tvoju ſarditoſt?

O *Djellovagnu*. Jeſiliſe ſtavglio na poghibu, ſctette tvoga ſdravglja? Jeſili ſtavgljo ſcivot na poghibu beſ potrebe priſtojne, illi ſa uſrok koga grjeſcegna? Jeſili ubio nepravedno, ranivo, udarro iskargnega? Jeſiliſe oſvetchivo: prinoſſio glaſe po kojem mogahu sljediti neprjateglſtva, nemiri, i inè ſctette? Jeſili

ſili bunio puk: ſtaugljo ſvaghju mighju prjategljom? Jeſili prodiglivò pravdu ſctettom iskargnega? Jeſili davoſo iſgled; branio ſlocinze: kratio nepravedno dobrjem da nebuddu ciniti dobra? Jeſiliſe primo biti Sudaz, Parok, Iſpovjednik, Paraz, a nenaſtojo prieſe uciniti vjeſct ſa tieh vrjednoſtji? Jeſili priſtajo na tughje grjehe, ko napriliku drughjeh na ſloſvjettovati &c. na liſtu: Jeſili bio poslenik ſaplatu ter neiſvarſcivo pravedno posle tebi pridane, i ſ onom pomgnom kakòſi bio darſcjan? Jeſili propuſctavo ſapovjedat duſcna dobra djella, i opiratſe slocchi, Jeſili u dobba naredjeno od ſakonaa namjeroſe na tvomu poslovagnu, allifiſe ljenio, nehodio, i tjem nekoriſt cinio iskargnem, koi imalliſe potrebu tega tvoga poslovagna.

O propusctavagnu. Jeſili nekaro iskargne, kadſi bio darſcjan, nedavoim dobar iſgled, i ſvjett, kadſi mogo? Jeſili nepraſcto iskargnemu, kadtiſe podni-

ſci-

ſcivo: nepitò proſctegne radi oholaſti: nepodniſcivoſe onemu, komùſi ucinio krivo: neodgovaro na poſdrav neprjategljom, nektio parvi ſcgnima govoriti, kadſi ti parvi gnih uvrjedio? Jeſili nepovratio cjaſt, iskargnemu.

ſCESTA ſAPOVJED, I DEVETA.

O *Miscgljegnu*. Jeſili imo mislji neciſtjeh priko pameti, ter alisùti bile draghe alli ne? Jeſili priſtajo hotte na gne s' nasladom, alli s poſcjudom? Jeſiliſe u gnima duggo dobrovogino darſcjo?

O Govoregnu. Jeſili govorjo rjeci neſramne, alli kakve inè, u koliko podobne podſciſcjati na ti grjeh? Jeſili hvalio ſebe, illi injeh u tesjem grjeſima? Jeſili pripovjedo ſgodde neciſte; alli pjevo pjeſne neſtidne, alli nagovaro na djella nepoſctena?

O Djellovagnu. Jeſili iſvam miſcgljegna ginio ti grjeh neciſti? ter alliſi

ſam

ſam ſobom grjeſcio, alli s' injem? *Ovdie potrebnito otvoriti Ispovjedniku varstu celjadetta nekaſcjuchi ni narizajuchi celjade*. Jeſili ſillovo drughjeh na te grjehe, privodioih na gne, igragnem, tanzagnem ter injem nacinima ſloiſgledjem? Jeſiliſe napravgljo na ſlu ſvarhu, hodio putima poghibglivjem? Jeſili ulaſio u Zarkve s' arghjavom odlukom, i misli, grjeſcio u mjeſtu ſvetu?

Ovdi pokornik ima iskuscjati sama sebe po pet chjutchjenjaa telesnjeh ossobito alli ima raſvidjeti gledagne, cjuvegne, i tizagne.

O Propusctavagnu. Jeſili necjuvo celjad tebi podloſcnu od ovjeh grjehaa, oſſobito kadſu vjerreni? Jeſilih nekaro, kadſi vidio, alli obaſno, dàſe darſcju arghjave druſcbe? Jeſili neſàbragnivoim raſgovore neſramne, i nacine neſtidne; alliſiſe poſmjehivo, i oslobaghjoih? Jeſili nepedepſe take greſcnike, kadſi bio darſcjan radi dobra opchjenoga?

Snaj da svaka naslada, poſcjuda, rjec, djel-

Digitized by Google

djello povoglno, i hotte ucigneno jest smartni grjeh.

SEDMA, I DESSETA ſAPOVJED.

O *Miscgljegnu*. Jeſili imo odluku dighnuti tughje, privarit iskargnega, neplatitga? Jeſili ſcelio tughje blago; i kakvo? Jeſili poſcelio obogatiti po putu lakomoſti, kamate, grabſce, lupeſctine, illi koga inoga grjeha?

O Govoregnu. Jeſili dobivo blago s' himbeniem, i kriviem oklignagnem? Jeſili poſvjettovo, alli pohvalio kojugod ſctettu ucignenu iskargnemu? Jeſili ucio inieh ciniti ſctette iskargnemu; Allie ti s' tvojem govoregnem uſrokovo?

O Djellovagnu. Jeſili oſctetio kogagod, illi o temu radio; kupovo, primo, pokrivo lupeſctine? Jeſili dobavglivo ſtvari neplachjajuchih s' priſtojnom zienom? allih uſimo u celjadetta, kije bio od gnih Goſpar vlaſciti? Jeſili prifattio ſtvar zarkovnu? Jeſili koga privario u targovini, igri,

mjer-

mjerri? prodavò ſtvár árghjavu ſa vrjednu; mjeſcjo gorè ſtvari s'dobrjem, terih ſa dobre prodavo? Jeſili davo tvoje imagne na koriſt nepravednu, i kamatnu? Jeſili davo himbene pjenęſſe ſa dobre, alli one koje njeſu od mjerre ſa pravomjerne? Jeſili diſo od dohodaka ſakonitjeh ſapovjednikom, Goſparim, ſluſcbi, teſcjakom, trudnikom, rukotvorzom, ter injem radiozim? Jeſili tajo ſloſti skrovene u targovinam, i prodajam; alli ne odkrivo kupovaozim one ſloſti nadvorgne; okojeh oni pitalisùte? Jeſiliſe naplachivo u potaj, ghdjeti nije bio ciſt dugh, alli ghdjeſi mogo naplatitſe po putu pravde? Jeſiliſe sluſcio ſtughjem ſaloghim ſetettom onjeh ciiſu? Jeſili cinio pogoghjaje, i prodanja ſuproch zieni odfiecenoj od ſapovjednika? Jeſili sjeko tughje dubglje; potiro baſctine, ſionize; ubio tughju ſcivotinnu beſ uſroka, i priko ſakona? Jeſili pripuſctavo loſje, pridanoti na pola da raghja

ve-

vechje, a pak da prie po temu propuſctavagnu doſpie?

O propusctavagnu. Jeſili nevrachjo na vrjeme tughbinu, moguchi s' tiem ſctettu uſrokovati? Jeſili nena domjero ſctettam doradjenjem po tvomu uſroku? Jeſili naſtojo na obechjaim, i pogoghjaim? Jeſili netrudio, kolikoſi bio darſcjan, i vrjedan? Jeſili uſdarſcjo nepravedno plate trudnikom, sluſcbi? Jeſili neiſvarſcivo naredbe oſtavgljene na najpoſlednjem oporukam? Jeſili uſdarſcio ſtvari iſnaghjene neiſctuchi Goſpara? Jeſili nehajo ſa blago ſirotinsko, bratinsko, zarkovno tebi pridano ko naſtojniku, i cjuvaozu? Jeſili nepomago uboghe, ſirote, proſiake, nevoglnike kadſi bio darſcjan, o pri gnjhovom teſckom potrebi? Jeſili nehtio ſaimavati u takom teſckom potrebi beſ koriſti? Jeſiliſe neoprjecivo teſckom ſctetti iskargnega, kadſi bio darſcjan, i mogoſi?

OS-

OSMA ſAPOVJED.

O *Miscgljegnu*. Jeſili ſudio, ſumnio ſlo o iskargnemu beſ podobna uſroka ?

O Govoregnu. Jeſili odkrivo injem tvoja kriva oſumgnenja, i ſudjenja ? Jeſili occittovo ſtvari receneti u potaju, illi tughje grjehe potajne ? Jeſili lago na ſctettu, illi beſ ſctette iskargnega ? Jeſili marmoſcio, alli sluſcjo dobrovogino marmoſcjavze, i iſpitivoih ; Jeſili pripovjedo ſgodde podobne uſrokovatti nekoriſt, ſmechju, illi koju inu ſctettu ?

O Djellovagnu. Jeſili probudivo ſmutgne, uſrokovo ſavaghje, meghju cegljadim ? Jeſili tajo iſtinu na ſudu ſa koriſt, illi ſctettu kogagod, kadſi bio ſakonito od Vladaoza upitan ?

O propuſctavagnu. Jeſili nebranio marmoſcenja, kadſi mogo, olli koje inè potvore ucignene iskargnemu s' jeſikom, alli s' injem nacinom ?

Digitized by Google

16. IV. 1930

Digitized by Google

Digitized by Google